

(੬੬)

ਇਸ ਲਈ ਈਸ਼ਰੀ ਨਿਯਮ ਯਾ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਨਿਯਮ ਭੀ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਫੇਰ ਭੀ ਪੌਰਸ਼ਕ ਮਨ ਅਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਆਮ ਮਰਥੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵੇਂ ਠੀਕ ਅਧਿਕ ਹਨ ਅਰ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਸਚਿਆਈ ਤੇ ਪ੍ਰਹਿੰਚਨ ਦਾ ਇਕ ਜਰੂਰੀ ਵਸੀਲਾ ਆਪ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਗੁਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਹੁਨ ਤੀਕਰ ਬੜੀ ਭੁਲ ਇਹ ਚਲੀ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਪੌੜੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਸਚਿਆਈ ਤੇ ਪ੍ਰਹਿੰਚਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਭੁਲ ਦੇ ਫਲ ਭਯਾਨਕ ਅਰ ਕਟਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਕਿਉਂ ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਮਨ ਨੂੰ ਇਹ ਪਦਵੀ ਦੇਨਾ ਕਿ ਇਕੱਲਾ ਉਹੀ ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਪਰਖਨ ਵਾਲਾ ਠਹਿਰੇ ਬਿਨਾਂ ਖਰਾਬੀ ਉਤਪਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ । ਅਤੇ ਪੌਰਸ਼ਕ ਨਿਰਭਯਤਾ ਨੂੰ ਮਿਧਨੇ ਅਰ ਅਨਯਾਇ ਦੀ ਦਸਾ ਉਤਪਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਭੀ ਅਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿਯਤ ਵੇਲੇ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨ ਦੀ ਆਮ ਰਚਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਨ । ਇਸ ਤਰਾਂ ਤੇ ਕਈ ਆਦਮੀ ਇਸ ਭੁਲ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਭਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕੇਵਲ ਪੌਰਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੇ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਅਰ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਦਸ਼ਕ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਬੂਰ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਦੂਜੇ ਪੁਰਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਇਸਦੀ ਨੀਂਹ ਕੇਵਲ ਸਭਾ ਦੇ

(੬੪)

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਪੌਰਸਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਰਕੀਮ ਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵੱਢਦੇ
*ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੁਸਾਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ
ਵਰਨਨ ਕੀਤਾ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਅਮਾਰਤਾਂ ਉਸਤੋਂ
ਕਿਧਰੇ ਵਧਕੇ ਜੋ ਅਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਤਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰੰਭਕ ਨੀਹਾਂ ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ।

ਵਾਂਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਭੇ ਸਮਝ ਲੇ ਉਲਟ ਪੁਲਟ
ਉਪ੍ਰੰਤ ਅਰ ਉਸਤੋਂ ਬੀ ਵਧਕੇ ਇੰਗਲਸਤਾਨ ਨੇ ਅਸਾਂ
ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾਯਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੋਸ਼ਟ ਕਥਨੀ ਵੰਗ ਦਾ ਇਹ
ਫਲ ਹੈ ਕਿ ਅਨਯ ਸਮਾਨਤਾਈਆਂ ਉਤਪਤ ਹੋਨ ਅਤੇ
ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨਯਾਇ ਅਤੇ ਜਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰੇ
ਅਰ ਜੇਕਰ + ਕੈਮਜੂਨੀਬਮ ਨੂੰ ਕਦੀ ਠੀਕ ਪਦਵੀ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਤੇ ਉਸ

*ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਨ ਕਰ
ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਯਮੀ ਰਾਜ ਹੈ ਅਰ ਸਭਾ ਨੂੰ
ਕਿਸੇ ਵੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਭੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ
ਸਭਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਅਰ ਲੋਕ ਪੌਰਸਕ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਦੋਹਾਂ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ ਹਨ (ਕਰਤਾ)

†ਕੈਮਜੂਨੀਬਮ ਇਕ ਸ਼ਾਖ ਸ਼ੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਪੌਰਸਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ
[ਬਾਕੀ ਨੋਟ ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ ੬੫]

(੬੫)

ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੰਥਾ ਮਿਲੇਗੀ ਕਿ ਅੰਤ ਕਰਨਾਂ ਨੇ ਸਭਾ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੋਈ ਫੰਗ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਵਸਰ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਇਸ ਲਈ ਕਈਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੌਰਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਬੇਹਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਬਨਾ ਤੇ ਸਿਖਰਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀ ਯਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਧਿਕ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਨੀਆਮੇਂਟ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਵਿਰੁਧ ਇਸਦੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਸੋਸ਼ਲ ਇਕੱਤਤਾ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹੀ ਗੋਚਰ ਰਖਕੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਤਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਜਾਰਾ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਫਲ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਖਰਾਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਭੈੜੇ ਅਮਲਾਂ ਤੋਂ ਉਤਪਤ ਹੋ

[੬੪ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ ਨੋਟ]

ਅਰ ਹਰ ਇਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਾਂਝੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਗੋਂ ਉਸਦਾ ਵਰਤਾਉ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਹੀ ਲਾਭ ਵਾਸਤੇ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੁੰ ਹਨ, ਪਰ ਏਹ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਜਥੇ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਵਰਤਾਏ ਦੇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਏਹ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ।

(ਮ: ਸ: ਵ: ਤ: ਭ:)

(੬੬)

ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰ ਦੂਜੇ ਵਾ ਫਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ
ਸਭਾ ਵਿਚ ਮੈਨ ਵੀ ਦੂਜਾ ਅਰ ਅਨਯਾਇ ਦੇ ਸਾਥੇ ਭੈਰ
ਆਪਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨਗੇ ॥

ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਧਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ
ਰਜਾਵਦੀ ਅਰ ਤੁਸਾਂ ਆਪਨਾ ਮਨ ਇਹ ਦੇ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦੇ ਬਾਰਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਦੇ
ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀ ਉਸਦੀ ਵਲ ਧਨ ਕਰਬਾਨ ਕਰ
ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦੇਨੇ ਤੇ ਕਿਉਂ
ਭੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ? ਕਿਉਂ ਤੁਸੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ
ਕਿਨਾਰੇ ਯਾ ਉਸ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਓ? ਕਿਉਂ
ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੋਚ 'ਵਚ' ਹੋ ਕਿ ਯਾ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਫਲਾ ਘੁਟੇ ਯਾ ਪੈਰਯਕ ਅੰਸ਼ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਦਾ ਸਾਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਓ। ਦੋਵੇਂ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹਨ ਅਰ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਈਸ਼ਵਰ ਬਚਨ ਕਰਦਾ
ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਓਹ ਮਿਲਾਪ ਕਰਨ ਅਰ ਜਦੋਂ ਕਦੀ
ਤੁਸਾਂ ਮਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸਿਧਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਰਜਾਅਦੀ
ਨਾਲ ਸਾਖੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸਮਝੋ ਕਿ ਈਸ਼ਵਰ ਉਥੇ ਹੀ
ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਯ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੱਭਯਤਾ ਨੂੰ ਪਾ ਲਿਆ,
ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸਾਂ ਕਰਤੱਵ ਰੂਪਤ ਤੋਂ ਛੇ ਹੁੰਦੇ
ਅਰਥਾਤ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਬੁਝਿਆਈ
ਨਾ ਕਰੋ, ਆਪਣੇ ਸਿਧਟੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਨਾ ਬਹੁਮਾਦਿ ਅਰ
ਬਸ, ਤਾਂ ਸਾਇਬ ਭੀ ਵੀ ਉਸ ਮੰਗਲ (ਪਸ਼ਾ) ਵਿਚ

(੬੭)

ਜਿਸ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਲੋਕ ਭੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਬੌਧੀ ਵਿਦਿਆ ਪਾਈ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਚੁਣੇ ਹਨ, ਇਕੱਠੇ ਮਨ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਤੁਸਾਡੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੀ।
ਪੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਭਲਿਆਈ ਦੀ ਵਲ ਲਿਵਲੀਨ ਹੋਕੇ
ਉਤਪਤ ਹੋਏ ਹੋ ਅਰ ਹਰ ਵਾਰੀ ਸਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਭਲ
ਦਾ ਵਸ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਜਿਸਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਨੇ ਮਿਠਾਪੀ
ਭਵਦ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਨਾਉਂ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਤੁਸਾਡੀ
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤੁਸਾਨੂੰ ਨਿੰਦਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਅਵਾਜ਼ ਬਰੇ ਭਲੇ
ਦੀ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁਪਤ
ਰਖ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪੰਤੂ ਅਪਨੇ ਆਪ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾ
ਸਕਦੇ।

ਪਰ ਤੁਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਰੂਰੀ ਕਰਤਵ ਪ੍ਰਗਟ
ਸ਼ੁਰੂਪ ਦੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
ਮਨਾਹੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹਸ਼ ਕਰੋ, ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ
ਕੌਤਕ ਪੂਰੇ ਕਰੋ, ਖਾਲੀ ਇੰਨੀ ਬਚਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ
ਤੁਸੀਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਾ ਚਲੋ ਕਿੰਤੂ ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ
ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਨ ਕਰੋ। ਇਹੋ ਬਹੁਤ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖ ਦਿਓ, ਕਿੰਤੂ
ਤੁਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਤਰਾਂ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਓ।
ਹੁਣ ਤੀਕਰ ਵਿਦਿਆ ਸਿਖਿਆ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਬਰਮਲੀ ਮਨਾਈ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ।
ਈਸ਼ੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਾਨੀ ਲੈ

(੬੮)

ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਤੂੰ ਵਢ ਨਾ, ਤੂੰ ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰ”^{*} ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਯਾ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਵਰਤਨ ਕਰਤਵ ਕੀ ਹਨ? ਉਹ ਕਿਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਖ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਇਛਾ ਨੂੰ ਜੋ ਇਸ ਖਲਕਤ ਤੋਂ ਸੀ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਮੰਤਵ ਸੋਝਾ ਇਹੋ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੁਰਸ਼ ਕੇਵਲ ਮਨ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਤੋਂ ਇਸ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਪੈਰਸ਼ਕ ਮਨ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਵਿਦਿਆ, ਉਸ-ਦੀਆਂ ਮਨੋ ਕਾਮਨਾਂ ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਚਾਹਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਿਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਹਿਸ਼ੀ ਦਾ ਮਨ ਉੱਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸੋਝਾ ਮਾਨਨੀਯਰ ਯੂਰਪੀਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਤੋਂ ਕਈ ਇਕਲਾਭ ਸਿਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਨਿਰਭਯ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਮਨ ਅਜੇਹੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਦਸਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਕ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਲੰਬਾਰਡੀ ਯਾ ਨੇਪਲਸ ਦੇ ਗਰੀਬ ਬਿੰਮੀ-ਦਾਰ ਤੋਂ ਪੁਛ ਲਵੋ ਜਿਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਬੁਰੇ ਪਾਦਰੀ ਦੇ ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕ ਉੱਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾਨਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਆਸਟਰੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਤ ਉੱਤੇ

^{*} ਇਹ ਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਪੱਲੇ ਬਕੁਰਗਾ ਵਾਸਤੇ ਸੰਮਤੀ ਹੈ, ਗੁਰਮਤ ਵਿਚ ਕਰਤਵਜ ਪਾਲਨ ਅਰ ਕਰਤਵਜ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। [ਮ: ਸ: ਵ: ਤ: ਤ:]

(੬੯)

ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਨੂੰ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕਰਤਬ ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਮਸ਼ੂਰੀ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ ਉਸੇ ਤੇ ਕਰਵੀ ਮੋਹਨਤ ਕਰੇ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦ ਅਗੇ ਢਾਹਿ ਉਹ ਕੁਝ ਹੀ ਹੋਨ ਬਿਨਾਂ ਉਂਚਾਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾਏ ਹੋਰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੁਰਿਆਈ ਨਾ ਕਰੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਦੀ ਵੱਲ ਅਜਿਹੀ ਟਿਕਟਿਕੀ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਦੇਖੇਗਾ ਜਿਸਤੋਂ ਇਹ ਮਲੂਮ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਦੀ ਗਲ ਕੁਝ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।

ਹੁਣ ਇਟਲੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਸ਼ੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛੋ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਭਾਗਤਾ ਨਾਲ ਕਈ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੀ ਅਧਿਕ ਪਦਵੀ ਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਨ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਮਨਾ ਪੈਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਭਾਗ ਸਤਸਤਾ ਦਾ ਮਲੂਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਰ ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਦਸੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਾਲਕ ਸੇਵਕੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ ਅਰ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਬੇਨਿਆਈ ਤੋਂ ਬੇਵਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਵੀਨੀ ਅਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫਸਤਾਂ ਰੇਹਕੇ ਅਪਨਾ ਸਮਾਜ ਬਿਭੀਤ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਕਰਤਬ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਭੀਕਰ ਉਸਦੇ ਹੋ ਸਕਨ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸ ਅੰਤਰਜਾਣੀ ਤੇ ਉਜਰੀ ਹੋਨ।

(੨੯)

ਹੁਣ ਇਕ ਹੀ ਦੇਸ ਵਿਚ ਅਰ ਇਕ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਦੋ ਪਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾ ਵਿਰੋਧਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ? ਇਸਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦਸ ਆਦਮੀ ਇਕ ਹੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਰ ਉਹ ਭਰੋਸਾ ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਅੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਰ ਉਨਭੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਪੰਤੂ ਉਸ ਫੰਗ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜਿਸਰੋਂ ਉਹ ਭਰੋਸਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਪ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਰਬਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਨੇ ਕਰਤਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸੇ ਰਾਵਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ? ਪ੍ਰਗਟ ਤੇ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਪੌਰਸ਼ਕ ਮਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਸਿਖਿਆਕਾਰ ਦੇ ਸਰਬ ਦਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਯਾਲ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਨਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ । ਏਕੰਤ ਮਨ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਜੋ ਕਰਤਵ ਕਾਇਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਅਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਕਦੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਯਾ, ਕਈ ਵੇਰੀ ਖੁਦਯਾਰਾਈ ਸ਼੍ਰੇਧ ਪਦਵੀ ਤੇ ਉਨਭੀ ਕਰ ਗਈ ਹੈ । ਪੰਤੂ ਕਿੰਨੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਅਪਨੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵਿਚਾਰਨੀਆਂ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਯਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੁਭਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਅਜ ਦੇ ਦਿਨ ਅਸਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ ਰਈਆਂ ਹਨ ਕਰਬਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ।

ਇਸ ਲਈ ਮਨ ਨੂੰ ਭੀ ਕਿਸੇ ਸਿਖਿਆਕਾਰ ਦੀ

(੧੧੧)

ਛੋੜ ਰ। ਇਸ ਅਜਿਹੀ ਮਸਾਲ ਦੀ ਛੋੜ ਹੈ ਜੋ ਉਹ
ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਚਾਨਣਾ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ
ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਅਜਿਹੀ
ਨਿਯਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਬਵਾਰਾ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰੀਰਕ
ਚਿਨਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਖਤ ਅਤੇ ਸਾਖੀ ਹੋਯਾ ਕਰੇ।

**ਇਹ ਨਿਯਮ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਬੁਧਿ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ !**

ਈਸ਼ੁਰ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਬੁਧਿ ਦਾ
ਦਿਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਿਖਤ
ਕਰੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਸਕੋ। ਅਜੇ ਤੀਕਰ
ਤੁਸਾਂਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਅਰ ਸਮਝ ਦੀਆਂ ਚਿਰਾਕੀਆਂ ਭੁਲਾਂ
ਨੇ ਪੂਰੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬੇ ਆਸ ਕਰ
ਰਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਤੁਸਾਂਨੂੰ ਉਨਾਂ ਰੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਰਖਜਕ
ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਭੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਨ ਤਦੋਂ
ਭੀ ਪੌਰਬਕ ਬੁਧਿ ਨਿਯਮ ਈਸ਼ੁਰੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿ
ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਬੁਧੀ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਤੁਸਾਂ ਜੀਵਨ ਸੰਖੇਪ ਹੈ ਅਰ ਤੁਸਾਂ
ਬਲ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਅਰ ਅਨਯ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ
ਸਾਖੀ ਅਰ ਬਲ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ
ਈਸ਼ੁਰ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਪਾਸੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ

ਵਿਆਹ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜੀਵਨ ਲੜੀ ਬੰਦ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ
ਬਲ ਉਸ ਸਰਬ ਪੌਰਸ਼ਕ ਬਲ ਦਾ ਫਲ ਅਤੇ ਜੋੜ ਹਨ।
ਜੋ ਬਾਇਦ ਚਾਰ ਸੌ ਬਰਸ ਸਮਯਾਂ ਤੋਂ ਸਿਥਿਤ ਚਲੇ
ਆਏ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਰੀਰ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਭੁਲਾਂ ਅਰ
ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹਿਮਤਾ ਅਰ ਸਿਖਰਾ ਵਿਚ ਸਮਾਨ
ਉਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਅਰ ਉਨਤੀ ਵਿਚ ਈਸ਼ੁਰ ਨੇ ਅਪ੍ਰਨ ਨਿਯਮ ਦੀ ਇਕ
ਸਭਰ ਖੋਦ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਅਰ ਹਰ ਇਕ ਦੌਰ ਵਿਚ
ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਚਲਾ ਆਯਾ ਹੈ।

“ਇਹ ਸ਼ਰੀਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ”

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਇਕ ਹਕੀਮ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ
ਉਪਮਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਸਦਾ ਜੀਉਂਦਾਰ ਹਿੰਦਾ
ਹੈ ਜੋ ਸੱਤਯਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਲੀ ੨
ਪੁਰਸ਼ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਸੱਤਯਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਮਲੂਮ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਰ ਜਿੰਨੀ ਭਲਿਆਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਬਨ ਆਈ ਹੈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਰ ਜਾਂਦੀ
ਅਰਜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ ਉਹ
ਉਸਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਸਨੂੰ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਜ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ
ਅਰ ਭਰੋਸਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਲ ਵਿਚ ਉਤਪਤ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬੀਤ ਕਈ ਹੋਈ ਪੌਰਸ਼ਰ

ਜੀਸ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਕਢੇ ਸਨ। ਅਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ
 ਹਰ ਇਕ ਚਾਹੇ ਬੇਖਬਰੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਹੀ;
 ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਅਕਸਰ (ਅਸਲੀ ਹਿਸਾ) ਜੋ ਘਰ ਵਧ
 ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਆਜਿਣ ਵਾਲੀ ਅੰਧ ਪੌਰਸ਼ਕ ਦਾ ਅਪਨੇ ਨਾਲ
 ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੌਰਸ਼ਕ ਸਿਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਦਯਕ ਇਮਾਰਤ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੂਰਬੀ ਮੁਨਾਰਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਉਸਰੀ ਹੋਈ
 ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਰਾਹ ਲਾਂਘਾ ਇਕ ਪੱਥਰ ਲਾਯਾ
 ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਇਕ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੁੰਦੀ ਯਾਤੀਆਂ
 ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹਾਂ। ਬਰਬਰ ਲੰਘਦੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
 ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਿਹਾ ਮਕਰਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪਨੀ
 ਪੌਰਸ਼ਕ ਸਿਖਿਆ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗਾ ਪੂਰਾ ਕਰੀਏ ਪੰਤੂ
 ਸਿਸ਼ੀ ਜਨ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਜਿਸਦੀ ਬਲਮਲਾਹਰ ਅਸੀਂ
 ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਵਿਚ ਦਿਸਦੀ ਹੈ, ਹੌਲੀ ੨ ਪੰਤੂ
 ਉਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਰ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਾਰ ਆਪਾ
 ਸਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਜੋ ਈਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ
 ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਈਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਤਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਿਆਂ
 ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪੁਰਸ਼
 ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵਸੀਲਾ
 ਬਨਾਕੇ ਦੌਰ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਧਿਕ ਪਵਿਤਰਤਾਈ ਅਰ
 ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਆਪਨਾ ਸੂਰੂਪ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਕ
 ਮੇਹਨਤ ਤੋਂ ਹਫ ਕੇ ਦੂਜੀ ਮੇਹਨਤ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
 ਇਕ ਨਿਸਚਯ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਨਿਸਚਯ ਕਤੂਲ ਕਰਦੀ

(੭੩)

ਹੈ ਅਰ ਇਸਤਰਾਂ ਹੋਭੀ ਹੋਭੀ ਸਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ
ਜੀਵਨ ਅਪਣੇ ਮੰਤਵ ਅਪਣੇ ਈਸ਼ਰ ਅਰ ਉਸ ਨਿਯਮ
ਵਾ ਧਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਇਠ ਬਹੁਤ ਸਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਸ਼ੀ ਜਨ ਲੜੀ ਬੰਦ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਈਸ਼ਰ ਇਕ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ
ਦਾ ਨਿਯਮ ਭੀ ਇਕ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਇਕਤ੍ਰ
ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਅਸੀਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ
ਆਸਾਂ ਛੱਡ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਰ ਵਧੀ
ਹੋਈ ਚਾਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਆਪੋ ਵਿਚੀ ਦੀ ਇਕਤ੍ਰਤਾ
ਨੇ ਅੰਤਰਾਂ ਕੋਮਾਂ ਅਰ ਇਕੱਲੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕੀਤੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਗਿਣਤੀ ਵਾਰ ਪੰਗਤ ਪੰਗਤੀ ਪੁਛ
ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਕੋਈ ਕੋਮ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਮਝ
ਨਹੀਂ ਕਹ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ
ਹੈ। ਸਿਖਯਕ ਨਿਯਮ ਅਰਥਾਤ ਸਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ
ਵਾ ਨਿਯਮ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਮੇਲਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਸਰਬ ਸਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਵਿਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਿਲਾਪ ਕਾਇਮ
ਹੋ ਜਾਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਰ ਸਾਰੇ
ਬਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਪੌਰਫ਼ਕ ਚਤੁਰਤਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਫੰਮ ਵਿਚ ਉਨਤੀ ਕਰ ਜਾਨਦੀਆਂ।
ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਸਮਝ ਵਿਚ ਸਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ ਜੋ

(੨੫)

ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘਰੇ ਕਥਿਆ ਕੇਸ਼ਾ ਦੀ
ਅਪਣੀ ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤਾਈ ਵਿਚ ਸਿਰਜੇਕ ਉਸ
ਨਿਯਮ ਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ
ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਤਵਾਰੀਖ ਸਾਨੂੰ
ਪ੍ਰਭਾਤਸਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਰ ਉਸਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ
ਸਾਡੇ ਕਰਤਬ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਜੋ ਸਾਡਾ
ਅਹਿਲਾ ਕਰਤਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ
ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ
ਸੰਗਠਿਤਾ ਦੇਵੀਏ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ
ਉਸਨੂੰ ਤਿਆਰ ਅਰ ਪਕਿਆ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਤੁਸਾਨੂੰ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਅਪਣੇ ਮਨ ਨਾਲ ਹੀ
ਪ੍ਰਭਾਤ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿੰਤੂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਮਨ ਅਰ ਰਜਾਈਵੀ
ਵੀ ਮਲੁਮ ਕਰੋ। ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਸਾਡੇ
ਅਪਣੇ ਕਰਤਬ ਕੀ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸਿੱਖੀ
ਵੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋੜਾਂ ਮਲੁਮ ਕਰੀਏ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ
ਜਿਖੜਾ ਮਸੀਹ ਪੰਥ ਦਾ ਇਤਫਾਕ ਬੁਝ ਪੂਜਕਾਂ ਦੇ
ਜਿਖੜਾ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ
ਸਮੇਂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਪਿਛਲੇ ੧੮੦੦ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼
ਭੇਂ ਭਿੰਨ ਹੈ।

ਨਿਸ਼ਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਣੋ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਖਿਡਾਂ
ਤੁਸੀਂ ਅਪਣੇ ਕਰਤਬਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ। ਸਿਰਫ
ਸਭਾ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਖੜਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ

ਤੁਸਾਡੀਆਂ ਭੁਲਾਂ ਦੇ ਉਤ ਦੋਣ ਵਾਲੀ ਸਭਾ ਤੇ ਹੈ ਤੁਸਾਂ
 ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਤੁਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅਰੰਭ
 ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੁਸਾਡੇ ਲਈ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਰਾਹ
 ਖੋਲਿਆ ਗਿਆ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਵਸ ਕਰਨ ਵਿਚ
 ਅਨਗਹਿਲਤਾ ਕੀਤੀ, ਯਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਜਿਹੇ ਵਸੀਲੇ
 ਤੁਸਾਡੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸਭਾ ਦੀ
 ਕਾਯਾਂ ਪਲਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਇੰਨੇ ਚਿਰ
 ਤੀਕਰ ਤੁਸਾਨੂੰ ਅਵਿਦਯਾ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਰਖਣਾ ਪਰ
 ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਰਤੀ
 ਤਕੜਿਆਂ ਹੋਕੇ ਕੰਮ ਲਵੋ । ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ
 ਨਹੀਂ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਵਿਦਯਕ ਹੋ, ਕਿੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ
 ਵੇਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਜਦੋਂ ਅਵਿਦਯਾ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ !
 ਕਈ ਵਾਰੀ ਤੁਸਾਡਾ ਮਨ ਤੁਸਾਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼੍ਵਰ
 ਨੇ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ
 ਦੇਨ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਨਹਿਰਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੰਤੂ ਫੇਰ ਭੀ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
 ਨੂੰ ਸੁਸਤ ਅਰ ਬੇਕਾਰ ਪਿਆ ਰਹਿਣ ਦੇਂਦੇ ਹੋ ਯਾ ਜਦੋਂ
 ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਜਾਨਦੇ ਹੋ ਕਿ ਈਸ਼੍ਵਰ ਤੁਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ
 ਕਈ ਸੱਤਯਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪਤ ਨਾ ਕਰਦਾ ਜੇ ਕਰ
 ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਤਯਤਾ ਦੇ ਵਸੀਲੇ
 ਤੁਸਾਨੂੰ ਨਾ ਬਖਸ਼ਦਾ । ਫੇਰ ਭੀ ਸਭਿਆਈ ਨੂੰ ਮਲੂਮ
 ਕਰਨ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਜਤਨ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਬੇਆਸਤਾ ਦੇ
 ਨਾਲ ਮੁੜ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਅਰ ਮੰਸਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਚਾਹੇ

ਸੇਵਕ ਪੰਥ ਜੋ ਸੰਸਾਰਕ ਬੰਨ੍ਹਤੀਆਂ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਚੁਕਾ
ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦੇਵਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜਾਚੇ ਪੜਤਾਲ
ਦੇ ਤੌਰ ਸਚਜਾਣੀ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ
ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਭੁਲਨਹਾਰ ਸਦੀਂ ਦੇ ਹੋ ।

ਈਸ਼ੁਰ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਰ ਵਿਦਯਾਪ੍ਰਦਾਨ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਅਪਨਾ ਨਿਯਮ ਸਮਝ ਅਰ
ਪੈਂਛੇ ਦੇ ਲਗਾਉ ਤੋਂ ਸਿਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਦੀ ਜੋ ਪੜਾ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਤਾ ਦੇ ਹੋ ਪ੍ਰਮਾਨਾਂ ਤੋਂ
ਮਲੂਮ ਕਰੋ ਪਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਾਯਾ ਯਾ ਮਤ ਦੇ ਬੇਹਦ
ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਬੰਦ ਨਾ ਰਹੋ, ਕਿੰਤੂ ਸਾਰੇ ਸਮਝਾਂ ਅਰ
ਪਾਚੀਨ ਅਰ ਵਰਤਮਾਨ ਅੰਸ਼ ਦੀ ਅਧਿਕਤਰ ਗਾਏ ਨੂੰ
ਦੇਖੋ ਅਰ ਜਦੋਂ ਕਈ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਜਾਵੰਦੀ ਨੂੰ
ਅਪਨੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖੋ
ਨਿਬੰਧਨ ਕਰ ਲਵੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੱਤਤਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਯਥੇ
ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਨੇ
ਈਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਇਕ ਸਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਮੇਰਾ ਨਿਬੰਧਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਹਿ
ਤੇ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਜਾਵੰਦੀ ਨਾਲ ਸਿਧੇ ਉਹ ਮੇਰੇ
ਪੈਰਸ਼ਕ ਮਨ ਤੋਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਈ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਵਲ ਤੇ
ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ
ਇਸ ਵਿਚ ਹੁਨ ਵਰਨਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹਾਂ ॥

ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਕਿਸਤਰਾਂ ਸਿੱਖੋਗੇ ?

ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਗੋਚਰ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਡੀ ਪਤੱਖ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਠਤੀ ਕਰ ਸਕੋ। ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਘਟ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰੋਸ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾਂ ਦੀ ਭਾਲਿਆਈ ਦੇ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕੋ। ਇਸਦੀ ਭੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਡੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਚੰਗੀ ਬੱਚਤ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਦੇ ਫ਼ਿਕਰਾਂ ਖਰਚਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਉੱਦਮ ਵਲੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਅਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਇਹ ਗਲ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕੈਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਿਆਲ ਦੂਰ ਕਰਦੇਵੋ, ਬਦਲਾ ਅਤੇ ਅਨਿਆਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਇਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਭੀ ਜੋ ਤੁਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅਨਿਆਯਨਾਲ ਵਰਤੇ ਹਨ। ਕਦੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਆਓ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਣੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਰਾ ਸਮਝਕੇ ਵੇਖੋ ਨਾ ਇਕ ਮੰਤਵ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢੁੱਢ ਕਰਤਵ ਜਾਨਕੇ ਕਰੋ ਨਾ ਕਿਵੇਲ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਰਜ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਧਿਕ

ਚੌਥਾ ਭਾਗ

ਸਾਡੇ ਕਰਤਵ ਸਿੱਖੀ ਸੰਬੰਧਿਕ

ਤਸਾਡੇ ਸੇਸਟ ਕਰਤਵ ਜੋ ਸਮਝਦੇ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ ਸੇਸਟ ਨਹੀਂ ਕਿਤੇ ਆਪਣੀ ਬਿਤੀਦੇ ਇਤਬਾਰਏ ਉੱਤਮ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬਾਕੀ ਕਰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਉਹ ਕਰਤਵ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਬਾਬਤ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਹੋਰ ਭੀ ਕਰਤਵ ਹਨ। ਯਥਾ ਸ਼ਹਿਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਤਵ, ਪੁਤਰ ਦੇ ਕਰਤਵ, ਪਤਿ ਦੇ ਕਰਤਵ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਤਵ ਜੋ ਆਪ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਯੋਗ ਕਰਤਵ ਹਨ ਅਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਾ ੨ ਵਰਨਨ ਇਸੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਤੇ ਮਾਫ਼ੇ ਹੋਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ ਉਹ ਉਹੀ ਮੰਤਵ ਅਰ ਉਹੀ ਕਰਤਵ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸਾਡੇ ਪੌਰਸਕ ਕਰਤਵ ਤੋਂ ਉਤਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸਾਨੂੰ ਪਿਤਾ ਬਨਾਨਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਯੁਜਾ ਅਰ ਇਸਚੇਨਿਯਮ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾਈ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਚਾਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰਦਾਰ ਅਤੇ ਏਸ ਵਾਸੀ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਭੇਦਕ ਅਤੇ ਬੇਹਦ

(੭੬)

ਚਕਰ ਕੰਮਵਿਚ ਇਕ ਖਾਸ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਰਥਿਤਫਾਕਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਥਾਕ ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਭਾਵਿਕ ਇਛਾ ਅਰ ਰੀਤ ਰਸਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੁਸਾਡਾ ਇਕੱਤ ਸੰਬੰਧ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਕਾਇਮ ਹੈ ਇਸ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਓ ਕਿ ਸਰਬ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਭਾਲਿਆਈ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਯਾ ਅਗੇ ਹੋਣਗੇ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੋਹਨਤ ਕਰ ਸਕੋ ਜੋ ਕੰਮ ਇੰਨਾ ਵਡਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਤੁਸਾਡਾ ਇਕਲਾ ਜਤਨ ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਅਰ ਤੁਸਾਡੇ ਸਿਸ਼ੀ ਜਨ ਦੇ ਜਥੇ ਦੇ ਮਧ ਵਿਚ ਉਹ ਨਿਰਬਲ ਪੈ ਕੇ ਵਿਅਰਥ ਬਲੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਿਹਾਜ਼ ਉਸਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇ ਲੋਕ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਹਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਸਾਡੇ ਕਰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਵਾਂ ਤੇ ਬਾਂਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਬਤ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਘਟ ਵਧ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਡੀ ਪਦਵੀ ਦੀ ਖੁਦਗਰਬੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਰ ਆਪ ਤੁਸਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹਿਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਕੁਟੰਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਕਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਡੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚੇ ਜਾਵਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਪੌੜੀ ਦੇ ਦੋ ਢੰਡੇ ਹਨ ਜਿਸਤੇ ਕਿ ਅਸਾਂ ਚੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ

ਸਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦੇ
ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਬੈਠ ਰਹਿਨਾ ਇਹ ਗਲ
ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਪੁਰਸ਼ ਹੋ ਯਾ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ
ਕਹੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ ਜੋ ਬੁਧਿਮਤੀ ਪੌਰਸ਼ਕ
ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਉੱਨਤੀ ਕੇਵਲ ਇਕਤਤਾ ਦੇ ਦੁਆਰਾ
ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਉੱਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ
ਪੁਰਸ਼ ਉਸਦੀ ਹਦ ਨੀਯਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਸਿੱਖੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਬਾਬਤ
ਜੋ ਕੁਝ ਹਨ ਤੀਕਰ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੋਣਾ ਹੈ ਉਹਇਹੀ
ਹੈ। ਇਹੋ ਉਹ ਗੁਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੌਰਸ਼ਕ ਸੰਬੰਧਤਾ
ਮਿਲੀਹੋਈ ਹੈ, ਅਰ ਇਹੋ ਉਹ ਗੁਣ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸਾਂ
ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਇਕ ਜਾਨਦਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲਤੁਸੀਂ
ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹੋ ਉਚਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਰ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਬੀਜ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ,
ਤੁਸਾਡਾ ਸਰਬ ਜੀਵਨ ਇਸ ਵਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ
ਆਪਨੇ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਦੇ
ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਪਕਾਸ਼ ਕਰ ਦਿਓ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ
ਵਿਚ ਲਿਆਓ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ
ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਭੀ ਪਹਿਲੇ ਯਾ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਆਪ
ਦਬਾਉਂਦੇ ਯਾ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਬਾਏ ਦਾ ਅਵਸਰ
ਦੇਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਡਿਗਕੇ ਤੁਛ

(੮੧)

ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਤੋੜਦੇ ਹੋ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿ ਪੌਰਸਕ ਸੁਭਾਵ ਮਿਲਿਆ ਜੁਲਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਚਾਹੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਆਪ ਦਬਾਉਂਦੇ ਯਾ ਉਸਦਾ ਦਬਾਯਾ ਜਾਨਾ ਸਹਿੰਦੇ ਹੋ ! ਨਿਸਸੰਦੇਹ ਤਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋ। ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਇਹ ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ੨ ਪੁਰਿਆਂ ਕਰੋ, ਜੇ ਕਰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਅਜੇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਅਜੇਹੀ ਬਧਮਤਾ ਸੰਪੰਨ ਉਤਪਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਕਿੰਤੂ ਉਸਦੀ ਇਛਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਿਯਮ ਸਰਬ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਰਬ ਸਿਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਅਪਣੇ ਸਰੂਪ ਤੇ ਬਨਾਯਾ ਹੈ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਿਯਮ ਅਰ ਪੂਰਣਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਛਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਉਸਨੇ ਸਿਥਿਤ ਕੀਤਾ ਅਰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਚਮਕ ਚਮਕ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ। ਉਸਦੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਹੌਲੀ ੨ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀ-ਅਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਉਸਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰੋ ॥

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਦੀ ਹਸਤੀ ਵਿਚ ਜੋ ਸਿਖਿਆ ਅਰ ਦਰੁਸਤੀ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਇਤਥਾਰ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਹੈ ਉਸ ਈਸ਼ਵਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਪੂਰਨ ਅਰ ਅਮਿੱਟ

(੯੩)

ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਨ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਜੂਦ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੜੀ ਬੰਦ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸੋਚ ਭੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਲੜੀ ਬੰਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਰਬ ਅਮੀਰ ਵਸ਼ੀਰ ਭਾਗੀ ਪੁਜ ਇਸ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਬ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਹੀ ਇਸ ਈਸ਼ੁਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੇ, ਵਰਤਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣੇ ਅਰ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥

ਈਸ਼ੁਰ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਇਸਲਈ ਬਖਸ਼ਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰੋ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਨੀ ਪੌਰਸ਼ਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਓ। ਅਰ ਆਪਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਵਾਰਾ ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਸੱਤ੍ਯਤਾ ਦੀ ਮਲੂਮੀ ਦੇ ਇਕਤਤ ਕੰਮ ਵਿਚ ਜਿਸਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਦੀਵੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉੱਨਤੀ ਸਰਬ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਗੀ ਠਹਰਾਯਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਕ ਅਸਥੂਲ ਵਧੀਕ ਕਰੋ। ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦਿਓ, ਆਪ ਪੂਰਨ ਬਨਣੇ ਅਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ਤਨ ਕਰੋ ॥

ਏਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼ੁਰ ਤੁਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਈਸ਼ੁਰ ਸਰਬ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ

(੮੩)

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੇ ਵਸਦੇ ਹਨ। ਈਸ਼ੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਬ ਅੰਸਾਂ ਦੇ
ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਬੀਤ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਯਾ ਮੌਜੂਦ ਹਨ
ਯਾ ਅਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਈਸ਼ੁਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ
ਉਸਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜੋ
ਵਿਚਾਰ ਸਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅੰਸਾਂ (ਨਸਲਾਂ)
ਹੌਲੀ-੨ ਉਸਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਆਈਆਂ
ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਸਾਂ ਬਰਾਬਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀਆਂ
ਚਲੀਆਂ ਜਾਨਗੀਆਂ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬੇ ਈਸ਼ੁਰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਕਰੇ ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਹੀ ਉਸਦੀ ਪੂਜਾ
ਕਰੋ ਅਰ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਧਾਓ, ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਉਸਦਾ
ਮੰਦਰ ਹੈ ਅਰ ਉਸ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼
ਹਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਸ਼ਚਰਜਵਾਨ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸਦੀ
ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਖੇਦ ਯਾ ਅਧਰਮੀ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਵਰਤਨ
ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਯਾ।

ਇਹ ਕਹਿਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
ਆਪ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਭੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਏ ਕਿ
ਵਿਰੱਕਤ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਿਰਕੇਵਲ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਰੋਬਰ ਵਿਚ ਖਰਾਬੀ
ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ
ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕਰਤਵ ਨਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ, ਇਸ ਗੱਲ
ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੱਤ੍ਯ ਦੇ ਸੇਵਕ ਹੋ।
ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸਾਡੇ ਸਿਸ਼ੂਜਨ ਧਰਤੀ
ਦੇ (ਜੋ ਅਸਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਹੈ) ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ

ਵਿਚ ਭੁਲ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਅਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਭੁਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਛਾ ਅਤੇ ਜਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕਰਤਵ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਤੁਸਾਡੇ ਸਿੱਖੀ ਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਮਿੱਟ ਆਤਮਾਂ ਵਿਚ ਈਸ਼ਰ ਦਾ ਸ਼ਰੂਪ ਕਰੂਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪੂਜਾ ਉਸਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਾਰਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਤੂ ਤੁਸਾਡੇ ਇਰਦੇ ਗਿਰਦੇ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਰ ਭੁਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਈਸ਼ਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪੂਰਿਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਤੁਸਾਡੇ ਨਿਆਈਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪੌਰਸ਼ਕ ਚਤੁਰਤਾ ਨੂੰ ਬੁਟਲਾਯਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਸੁਸਤ ਬੈਠੇ ਹੋ। ਕੀ ਇਸ ਤੇ ਭੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਨ ਦੀ ਸੂਰਮਤਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸਤੇ ਧਰਮ ਰਖਦੇ ਹੋ।

ਇਕ ਕੌਮ ਚਾਹੇ ਉਹ ਯੂਨਾਨੀ ਹਨ ਯਾ ਪੇਸ਼ੀਫਾ ਵਾਸੀ ਚਾਹੇ ਇਟਲੀ ਯਾ ਸਰਕੋਸ਼ੀਆ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਰ ਆਪਸਵੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉਚਾ ਕਰ ਦੀ ਯਾ ਲੜਦੀ ਹੈ। ਯਾ ਜਿੱਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਯਾ ਉਸਦੇ ਲਈ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ? ਕੀ ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਕੇ ਤੁਸਾਡਾ ਮਨ ਧੜਕਨ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਜ ਹਾਰ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਦਾਸ ਕਰ

ਦਾਂਦੀ ਹੈ ? ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਅਰ ਪਰਦੇਸੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਚੁਪ ਹੈ ਉਹ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਚਜਾਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਬੜੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੈਦ ਹੋਣਾ ਅਰ ਫਾਹੇ ਮਿਲਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਲਈ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦੇ ਅਰ ਉਸਨੂੰ ਸੇਸਟ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਨਾਉਂ ਨਾਲ ਸਦਦੇਹੋ ? ਕਿਉਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਯਾਦ ਰਖਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਿਖਤਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋ ? ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇਹੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਰ ਮਾਨਨੀਯ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਬਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਮਾਨੋ ਤੁਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ ?

ਯੂਨਾਨ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਉਹ ਕਾਰਨਾਮੇ ਜੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪੁਰਾਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਖਤਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦੌਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸਾਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਕਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇ ਤੀਕਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿਕੇ ਸਦਦੇ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਨ ਜੋ ਤੁਸਾਡਾ ਧਰਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਯ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਹਰ ਇਕ ਆਸ਼ਾ ਪੌਰਸ਼ਕ ਉੱਨਤੀ ਦੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤਿਆਗ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੌਮ ਦੀ ਜਿਤ ਹਾਰ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਉਪਮਾ ਯਾ ਉਸਦੇ ਲਈ ਸ਼ੋਕ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਹ ਇਕ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜਿਸਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਅਨਜਾਨ ਹੋ ਅਰ ਇਕ ਭਿੰਨ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਫੌਰ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਇਸ ਕੌਮ ਤੇ ਪੋਪ ਯਾ ਮੁਲਤਾਨ ਯਾ ਸ਼ਾਹ ਬੇਈਰੀਆ ਯਾ ਬਾਰਰੂਸ ਯਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਪੰਜਾਬ ਅਧਿਰਾਜ ਹੈ ਯਾ ਕੌਮ ਦੀ ਰਬਾਵੀਦੀ ਨਾਲ ਇਕ ਆਸ਼ਾਦ ਰਾਜ ਉਥੇ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਡੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਜੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲੇ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੂਰ ੨ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਜਿਸਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਲਈ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਕਦੀ ਜਾਨ ਨਾ ਦੇਂਦੇ ਇਹ ਸਭ ਤੁਸਾਡੇ ਭਰਾ ਹਨ ਅਰ ਨਾਂ ਕੇਵਲ ਅਸਲ ਅਰ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਿੰਤੂ ਮੋਹਨਤ ਅਰ ਮੰਤਵ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਭਰਾ ਹਨ, ਉਹ ਯੂਨਾਨੀ ਵਾਸੀ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਬਾਕੀ ਹਨ ਅਰ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਅਰ ਦਿਮਾਗੀ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਲਈ ਅਪਣੀ ਵਰਤਮਾਨ ਪਦਵੀ ਤੇ ਨਾਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ? ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਆਪਣੇ

(੯)

ਖੂਨਨਾਲ ਕੌਮੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਾਖੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਭੀ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ। ਉਸ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਅਪਣੇ ਪਾਠ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਗਲ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਲਈ ਅਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿ ਜਾਨ ਤੀਕਰ ਜੇ ਕਰ ਉਸਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਨਾ ਉਸਦਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਕੋਈ ਪਵਾਹ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਤੇ ਅਪਣੇ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਬੱਲੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਪਣੀ ਪੌਰਸ਼ਕ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਈਸ਼ਵਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗਾਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਪਬੰਧ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਬੜੀ ਵਡੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅੰਸ਼ ਤੁਸਾਡੇ ਜਤਨ ਅਰ ਉਦਮ ਅਤੇ ਤੁਸਾਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸੰਥਾ ਲੈਕੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮਝਕੇ ਅਰ ਸਚਜਾਈ ਦੀ ਸਿਖਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸੋਂ ਅਧਿਕ ਪੱਕਿਆਂ ਅਰ ਸੋਝ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭੀ ਘਟ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪੌਰਸ਼ਕ ਚਤੁਰਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਤੋਂ ਬਲ ਪਾਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਬਾਬਤ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਸਿਖਤਾ ਕਰੇਗੀ ਅਰ ਉਸਨੂੰ ਉਨਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਰ ਚਾਹੇ

ਕਿਸੇ ਥਾਂਉਂ ਪੈਰਸ਼ਕ ਚਤੁਰਤਾ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਅਰ
ਉਨਤੀ ਵਰਤਨ ਵਿਚ ਆਵੇ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂਉਂ
ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਤਯਤਾ ਮਲੂਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ,
ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵਿਦਯਾ ਉਨਤੀ ਅਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ
ਇਕ ਪੈਰ ਅਗੇ ਵਧਾਯਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਪੈਰ ਅਗੇ ਵਧਾਯਾ
ਜਾਵੇਗਾ ਅਰ ਜੋ ਸਚਯਾਈ ਮਲੂਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਹ
ਛੋਟੀ ਯਾ ਬਿਰਾਕੀ ਸਾਰੀ ਸਿਫਟੀਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕ ਸੈਨਾਂ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋ, ਇਹ ਸੈਨਾਂ
ਇਕ ਹੀ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਇਕ ਰਾਹਾਂ
ਤੋਂ ਅਗਵਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪਲਟਨਾਂ
ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅਜੇ ਤੀਕਰ-ਕੇਵਲ
ਅਪਨੇ ਨਜੀਕੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋ। ਵਰਦੀਆਂ ਦੀ
ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ, ਬੋਲੀਆਂ ਭਿੰਨ ੨, ਉਹ ਪੈਂਡੇ ਜੋ ਕਈ
ਇਕ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਉਹ ਪਹਾੜ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਲੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਭ ਤੁਸਾਨੂੰ
ਇਸ ਵਡੀ ਸਤਯਤਾ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਂਦੇ ਅਰ ਤੁਸਾਡੇ
ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਵਲੋਂ ਹਟਾਕੇ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਪੜਾ ਉਤੇ
ਪੁਜਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰ ਡਿਰਾ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ
ਤੁਸਾਂ ਤੋਂ ਉਚਾ ਇਕ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਸਿਫਟੀ ਰਖਦਾ
ਅਰ ਤੁਸਾਡੀ ਨਕਲ ਅਰ ਹਰਕਤ ਦੀ ਸਿਖਯਾ ਕਰਦਾ
ਹੈ, ਜਿਸ ਮਨਸੂਬੇ ਨਾਲ ਇਹ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਉਹ ਕੇਵਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੈ ਅਰ ਉਹ
ਅੰਤਕਾਰ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਕ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਡੇ ਦੇ ਨੀਵੇਂ

ਇਕਤੁ ਕਰੇਗਾ।

ਹੁਣ ਦੇਖੋ ਕਿੰਨੀ ਵਿਥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨਿਯਤ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਾਡੇ ਆਤਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਰਕਦਾ ਅਰ ਆਉਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਰ ਦੂਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਨਤਾਨਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਦੀਵੀ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਸਦਦੇ ਹਾਂ। ਅਰ ਕਿਹਾ ਨਜੀਕੀ ਸੰਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਗੁਰਨਮੈਂਟ ਅਰ ਅਪਨੇ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਸੂਰੂਪ ਦੀ ਬਾਬਤ ਅਸੀਂ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ॥

ਪਹਿਲੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੂੰ ਜਾਨਿਆਂ ਤਾਂ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਨਾ ਉਸਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਛਾ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋਰ ਨੂੰ ਜਾਨਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਅਰ ਅਪਨੀ ਪੌਰਸ਼ਕਤਾਈ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਧੁੰਦਲਾ ਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਿਤ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਠਨ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੀਰਕ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹਿਆ। ਯਥਾ ਉਸ ਬਿਛ ਵਿਚ ਜਿਸ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਡਿਗਦੀ ਦੇਖੀ ਸੀ ਉਥੇ ਚੁਟਾਨ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਨਾ ਤੇਬੂ ਲਾਇਆ

(੬੦)

ਸੀ। ਉਸ ਜਨੌਰ ਵਿਚ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਉਸੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਪੰਥਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਸਥੂਲ ਪੂਜਾ ਰਖਣਾ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਤੋਂ ਪਰੇ ਯਾ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਅਪਨੀ ਪੌਰਸ਼ਕਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਖਾਸ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਉਤ ਪਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਕਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਰਦੇਸੀ ਕਿੰਤੂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸ਼ਤ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਪਨੀ ਜਾਤੀ ਅਰ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾਂ ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਿਖਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸੀ।

ਪਰ ਕੁਝ ਸਮਝ ਪਾਕੇ ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਵਿਚ ਚੌੜਾਈ ਹੋਈ। ਲੋਕ ਅਪਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਿਤ ਵਸਤਾਂ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਵੱਲ ਲੈ ਗਏ ਅਰ ਆਮ ਨਤੀਜਾ ਕਢਨਾਂ ਸਿਖਣਾ। ਹੁਨ ਈਸ਼ਰ ਕੇਵਲ ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਰਖਯਕ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਕਿੰਤੂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੁਟੰਬਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਚੌਖਯਕ ਬਣ ਗਿਆ ਅਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਅਸਥੂਲ ਪੂਜਾ ਦੂਰ ਹੋਕੇ ਬੁਤ ਪੂਜਾ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੁਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਰੰਭ ਹੋਈ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਖਣ ਦੀ ਚਕਰ ਭੀ ਇੰਨਾ ਵਡਾ ਹੋਯਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਮਝਣ ਲਗ ਗਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਕੁਝ ਦੂਜੇ ਕਰਤੱਵ ਭੀ ਨਿਯਤ

(੯੧)

ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਅਰਥਾਤ ਕੌਮ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸਦੇ ਸਿਸਟੀਜਨਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੀਕਰ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਹਰ ਇਕ ਕੌਮ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਹਿਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਅਤੇ ਚੋਰ ਜਬਰ ਯਾ ਛਲ ਕਪੂਟ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤ ਲੈਂਦੇ ਯਾ ਖੋਦ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਦਾ ਜਤਨ ਅਰੰਭ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਹਰ ਇਕ ਕੌਮ ਵਿਚ ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਰਦੇਸੀ ਅਥਵਾ ਵੇਹਲੀ ਲੋਕ ਸਿਥਿਤ ਸਨ। ਲਖਾਂ ਆਦਮੀ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਰਦਤਾ ਦੀਆਂ ਪੰਥਕ ਰੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਛੋਟੀ ਪਦਵੀ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨਿਸ਼ਚਯ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਸਤਰਾਂ ਕਿ ਆਬਾਦ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸੇਵਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੌਰਸ਼ਕ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਹੋਣੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇਵਲ ਈਸ਼ਰੀ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਉਤਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਈ ਹਕੀਮ ਭੀ ਕਈ ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਅਰ ਮੂਸਾ ਨੇ ਖੁਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਦਾ ਪਕਾਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ (ਚਾਹੇ ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਬੰਧਨ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕੌਮ ਜਾਣਦਾ ਸੀ) ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੀਕਰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਯਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਕਿ ਰੂਮ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਵੰਡਿਆਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨੇੜੇ ਸੀ ਅਰ ਈਸ਼ਰੀ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਖਤਾ ਫੈਲੀ ॥

ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਇਕ ਅਵਸ਼ਜਕ ਅਰ ਨਿਰਾਵਸ਼ਜਕ ਦੇ ਸਚਿਆਈਆਂ ਸਨ। ਈਸ਼ੁਰ ਇਕ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ ਈਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਚਿਆਈਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੂਰਤ ਨੂੰ ਵਟਾ ਦਿਤਾ ਅਰ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਚੱਕਰ ਵਲੋਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਤੀਕਰ ਵਧਾ ਦਿਤਾ। ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਜੋ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਬਤ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਖੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਦੋਂ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਆਦਮੀ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਉਂ ਹੋਵੇ ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਅਮਿਟ ਆਤਮਾ ਰਖਦਾ ਹੈ ਅਰ ਉਸੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਅਪਨੇ ਈਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵਲ ਜਾਨਾ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਹੈ। ਹੋਰ ਏਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨਾ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਨਾ ਅਰ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਆਉਨਾ ਉਸਤੇ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਡੀਆਂ ਸਚਿਆਈਆਂ ਦੇ ਅਗਵਾਨ ਕਥਨ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਥ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੱਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ੍ਯਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾ ਭੁਲ ਦੇ ਭੋਰ ਜਾਨਿਆ ਯਾ ਅਧਰਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਯੋਗਵਾਨ ਹੋਏ। ਇਹ ਛੇਤੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਾਈ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮੂੰਹੋਂ ਉਚਰੇ:-

“ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਿਹਾ ਸਾਡੇ ਇਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ

(੯੩)

ਸਾਰੇ ਜੋੜ ਹਨ ਅਰ ਹਰ ਇਕ ਜੋੜ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ, ਇਸਤਰਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਾਂ, ਇਕ ਮਤ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਇਕ ਸਰੀਰ ਹੋਏ ਹਾਂ ਅਰ ਆਪੋ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਜੋੜ ਹਾਂ” [ਪੋ: ਰ: ਦਾ ਖਤ ਰੂਮੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਬ ੧੨ ਆਇਤ ੪]

“ਹੋਰ ਮੇਰੀਆਂ ਹੋਰ ਭੀ ਭੇਡਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵਾੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਲਿਆਵਾਂ ਅਰ ਉਹ ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨਗੀਆਂ ਅਰ ਇਕ ਹੀ ਇੰਜੜ ਅਰ ਇਕ ਹੀ ਚਰਵਾਹਾ ਹੋਵੇਗਾ”।

[ਯਹੂਨਾ ਥਾਬ ੧੦ ਆਇਤ ੧੬]

ਇਸ ਵੇਲੇ ਭੀ ੧੯੦੦ ਵਰੇ ਦੀ ਮੋਹਨਤ ਪਠਤ ਅਤੇ ਪੀਖਯਾ ਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਂ ਭਰਿਆਂ ਕਰਨ ਅਰ ਸਚਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਹਰ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕਿੰਤੂ ਸਰਬਵਰਤਮਾਨ ਅਰ ਭਵਿੱਖਜਤ ਪੌਰਸ਼ਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਪੇਚ ਵਿਚ ਇਕਤੁਤਾ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਜਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਵਰਤਨ ਵਿਚ ਲਿਆਈਏ। ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੀਕਰ ਇਹ ਹੀ ਸਿਖਯਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨ ਮਾਨੋਂ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਇਕ ਹੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਕਿੰਤੂ ਇਹ ਭੀ ਉਸ ਨਿਯਮੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਉੱਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਉਨਤੀ ਕਰਨ ਜਿਥੇ ਅਪਨੇ

((੬੪))

ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਈਸ਼ਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਕਰਨਾ। ਅਰ ਸੇਸਟ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਨਾਂ ਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਨਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਰਬ ਸਿੱਖੀ ਜਨ ਇਕ ਸ਼ਰੀਰਕ ਪੜ੍ਹਾਉ ਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਜੋੜ੍ਹਾਂ ਅਰ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਲਈ ਮੋਹਨਤ ਕਰਨਾਂ ਅਰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਸਭੋਲ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਅਰ ਚਤੁਰ ਬਨਾਉਨਾਂ ਅਸਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕਰਤਵ ਹੈ। ਅਸਾਂ ਅਜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਪਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਰ ਉਨਾਂ ਆਤਮਾਂ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਦੇਨਾ ਅਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਨਾਉਨਾਂ ਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਜੇਹੀ ਉੱਨਤੀ ਅਰ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਦੇ ਚਾਹਕ ਨਾ ਹੋਨ ਅਰ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਥੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਈਸ਼ਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਰਬ ਸਿੱਖੀ ਜਨ ਦੇ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜੇ ਅਸਾਂ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਇਤਫਾਕ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਖਨੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਦੇਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਏਕਾਂਤ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਦਾਨ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰੇ ਅਰ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਦੇਸ਼ ਏਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਤਵ ਦੀ ਵਲ ਲੀਨ ਹੋਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਜਿਉਂ-੨ ਅਸੀਂ ਅਪਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਾਵਿਚਾਰ ਅਧਿਕ ਸਾਫ ਅਰ ਪੂਰਾ ਪਾਪਤ ਕਰਦੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਬਿਨਾਂ ਉਨਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਉਨਾਂ ਤੋਂ ਭੀ ਵਡੇ ਕਰਤਵ ਵਰਤਮਾਨ ਅਸਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਨਗੇ।

(੯੫)

ਇਸ ਤਰਾਂ ਈਸ਼ਵਰ ਪਿਤਾ ਇਕ ਹੋਲੀ ੨ ਪ੍ਰੰਤੂ
ਲੜੀਬੰਦ ਪੰਥਕ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਸਟੀ ਜਨਾਂ
ਦੀ ਉਨੱਤੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਉਸ ਸਰਬ
ਉਨੱਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਪੌਰਸ਼ਕ ਉਨੱਤੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਉਨੱਤੀ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਕਦਾਚਿਤ
ਆਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪੌਰਸ਼ਕ
ਦਸ਼ਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਚਾਹੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚਿਰਾਕੀ
ਉਨੱਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ, ਕਿੰਤੂ ਸਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਤੁਸਾਡੀ ਚਾਹ ਭੀ ਹੋਵੇ ਤਦ ਭੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ
ਸਿਸਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।
ਤੁਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਸ
ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਸਰੇ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦੇ ਹੋ ਅਰ ਉਸ ਦੇ
ਲਈ ਬਿੰਦੇ ਹੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈਆਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਗੈਰ
ਮਮਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲੈਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਏ ਹਨ ਵਿਚਾਰ
ਕਰੋ ਤਾਂ ਜਿਸਤਰਾਂ ਤੁਸਾਡੇ ਸ਼ਹੀਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸ
ਤਰਾਂ ਬਲਵਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ ਆਪਣੇ ਆਲੇ
ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਖਰਾਬ ਹਵਾ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਬਚੇ ਨਹੀਂ
ਰਹਿ ਸਕਦੇ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਤੁਸਾਡੇ ਆਤਮਾਂ ਭੀ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਅਸਥੂਲਾਂ ਦੇ ਗੁਨਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਛੁਟ ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲ ਅਤੇ ਹਰਕਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਸਾਂ
ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਜਾਨਕੇ ਭੀ ਕਿ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਆਪਣੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਿਥੇ

(੬੬)

ਅਵਿਦਯਾ ਚਾਹੇ ਵਿਰੋਧ ਨੇ ਹਰ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਪ ਰਹਿਨੇ ਯਾ ਅਪਨੀ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਰਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁਪਤ ਰਖਨੇ ਤੇ ਬੇਵਸ ਕਰ ਰਖਿਆ ਹੈ ਸਦਾ ਸਚ ਬੋਲਨ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਨ ? ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਧਨ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵਡਿਆਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਰ ਮਾਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧਨ ਨੂੰ ਘ੍ਰਿਣਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਕਰੀਏ ? ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਹੜੀ ਮਾਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗਲ ਵਿਚ ਧਰਮ ਰਖਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਲਈ ਅਪਨੀ ਰਜਾਵੰਦੀ ਨਾਲ ਜਾਨ ਦਿਤੀ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗਲ ਨਾਲ ਚੰਮੜ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਅਜੇਹੇ ਜਤਨ ਤੋਂ ਮੌੜ ਰਖਨਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਦੀ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਦਾ ਭਯ ਹੋਵੇ ?

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਸਿਖਿਆ ਭੀ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਭਾਂ ਅਪਨੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੰਬਾਨਾਂ ਅਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭੈੜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸਾਡੇ ਕਥਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦੇਵੇਂਗੀ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇਹੀ ਦੁਸ਼ਾ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਖਤਕ ਉਲਟਾ ਦਾ ਦਬਾਉ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਆਪ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਰ ਉਨਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਯਾ ਜੇਕਰ

(੯੭)

ਤੁਸਾਡੀ ਮਾਤੀ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ
ਕੀ ਇਹ ਕਦੀ ਉੱਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ
ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ?

ਇਥੇ ਇੰਗਲਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਲਿਖ ਰਿਹਾ
ਹਾਂ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਯਾਂ ਦਾ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ
ਆਪਤੀਆਂ ਦੇ ਦੁਰ ਕਰਨੇ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ
ਭੀ ਇਹ ਬਿਪਤਾ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਵਰੇ ਵਧਦੀ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਰ
ਪੈਰਸ਼ਕ ਦਾਨ ਇਸਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਅਤੇ
ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਆਮ ਤੌਰ ਨਾਲ ਇਉਂ
ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਤ੍ਰਤ ਜਤਨ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ
ਵਸੀਲੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਜਾਨ। ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸਾਂ
ਵਿਚ ਜੋ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਅਰ ਕੈਦਾਂ ਕੇਵਲ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ
ਮਰਬੀ ਤੇ ਲਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ
ਫੌਜਾਂ, ਜਾਸੂਸਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਖਰਚ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਹੀ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸੁਤੰਤ੍ਰਤਾ ਦੇ
ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਅਧਿਕ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।
ਅਜਿਥੇ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ
ਹੁਣ ਅਰ ਢੰਗ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉੱਨਤੀ ਕਰਨਗੇ ?
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸਾਡੇ ਆਪਣੇ
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਰ ਸਰੀਰਕ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ
ਜਾਏ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਇਹੀ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇਗੀ ? ਨਹੀਂ
ਇਹ ਕਵਾਚਿਤ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ

(੯੮)

ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੌਮ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵੱਟਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭੇਜਦੇ ਹੋ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੰਗਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਦੇਸੀ ਕੌਮ ਗਰੀਬ ਹੋ ਜਾਏ ਅਰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਸ ਵਿਚ ਘੱਟ ਜਾਏ ਤਾਂ ਕੀ ਅਜੇਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਮੰਝੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਜਾਏਗੀ? ਜੇਕਰ ਬਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਅਨਯ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਪਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਉਤਪਤੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤਾਨ ਵਿਚ ਕਾਲ ਪਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਅਜ ਕਲ ਖਾਸ ਕੋਈ ਕੌਮੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਯੂਰਪ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਸਾਰੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਸਾਡੇ ਕੌਮੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਇਹ ਸਮਝਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸੋਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅੱਜ ਕਲ ਅਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਆਪੋ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧ ਅਰ ਮਿਲਾਪ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਅਰ ਯੂਰਪ ਦੇ ਇਲਾਕਿਓਂ ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਭਲਿਆਈ ਦੀ

ਆਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਮੇਰੇ ਭਰਾਓ ! ਆਪਨੇ ਕਰਤਵ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਅਰ ਆਪਨੇ ਲਾਭ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਾਂ ਭੁਲੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸੇਸ਼ ਕਰਤਬ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਕਰਤਵ ਨੀਤ ਤਰਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਸਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਵਲੋਂ ਤੁਸਾਂ ਤੇ ਸਚੇ ਹਨ।

ਜਿਸਤਰਾਂ ਈਸ਼ਰੀ ਨਿਯਮ ਅਰ ਉਸਦਾ ਪੁੰਮ ਸਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਤੁਸਾਂਡੇ ਕਥਨ ਅਰ ਤੁਸਾਂਡੇ ਕਰਮ ਭੀ ਸਰਬ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪੁਰਸ਼ ਨਿਕਲੇ ਜੋ ਆਪਨੀ ਨਿਆਇ ਅਰ ਸਚਜਾਈ ਦੇ ਲਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਨਾ ਭਰਾ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਥਾਉਂ ਭੀ ਬੇਨਿਆਈਂ ਯਾ ਅਨਿਆਇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤਕਲੀਫ਼ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਤੁਸਾਂਡਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਨਿਰਭਯ ਹੋਵੋ ਯਾ ਸੇਵਕ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਹੋਵੋ ਤੁਸਾਂਡਾ ਅਸਲ ਇਕ ਹੈ ਈਸ਼ਰੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਜਾਣ ਲੈ ਕਿ ਇਕ ਪੜਾਉ ਤੇ ਹੀ ਸਭ ਨੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਂਡਾ ਧਰਮ ਅਰ ਤੁਸਾਂਡੇ ਕੰਮ ਇਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ ਅਰ ਇਕ ਹੀ ਝੰਡੇ ਦੇ ਥੱਲੇ ਹੋਕੇ ਤੁਸਾਂਡੀ ਲੜਨਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਮਤਾਂ ਕਹੋ ਕਿ “ਜੋ ਜੀਭਾ ਅਸੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਭੀਨ ਹੈ” ਸਾਂਡੇ ਕੰਮ, ਸਾਂਡੇ ਅਥਰੂ, ਅਰ ਸਾਂਡਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਅਜਿਹੀ ਬਥਾਨ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਭ ਜਾਨਦੇ ਅਰ ਸਮਝਦੇ

(੧੦੦)

ਹਨ, ਇਹ ਭੀ ਨਾਂ ਕਹੋ ਕਿ “ਹੋਰਸਿਸਟਰੀ ਜਨ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਬਲਵਾਨ ਹਨ ਅਰ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਬਲ”
ਈਸ਼ਵਰ ਬਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿੰਤੂ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦਾ
ਸੈ। ਸਿਸਟਰੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੋ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਯਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੱਕਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਨ
ਲਗੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਤੋਂ ਪੁਛੋ ਕਿ “ਜੇਕਰ ਇਹ
ਕਰਤਬ ਜੋ ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਰਦੇ
ਅਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਦ ਇਹ
ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਲਾਭਵੰਦ ਹੁੰਦਾ
ਜਾਂ ਦੁਖਦਾਈ ? ਜੇਕਰ ਤੁਸਾਡੀ ਆਤਮਕ ਅਵਾਜ਼
ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸੇ ਕਿ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਤਦ ਉਸਦੇ
ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹਟ ਜਾਵੋ ! ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਭੀ
ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏਸ ਕਰਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ
ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸ਼ੀਘਰ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ
ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਏਸ ਧਰਮ ਦੇ ਪਾਲਨ ਵਾਲੇ ਬਣੋ !
ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਪ ਦਾ
ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ। ਜਿਸਨੂੰ ਏਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਠੀਕ ਨਿਯਮ
ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਉਸਤੋਂ
ਪਿਛੇ ਹਟਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇਹਾ
ਸਚਾ ਉੱਦਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਜੇਹਾ ਹੀ ਕਰੋ ਏਸਤੋਂ
ਵਧ (ਅਪਣੇ ਵਿਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ) ਕਰਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ
ਭੀ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦਾ ਅਰ ਨਾਂ ਹੀ ਪੁਰਸ਼ ਆਸ਼ਾ ਕਰ
ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ

(੧੦੧)

ਵਧ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਅਰ ਨਿਰੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰਥ ਵਾਸਤੇ ਹੀ
ਤੁਸੀਂ ਕਈ ਬਾਤਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿਸੇਦਾਰ
ਬਣਦੇ ਹੋ ! ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰਨੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਰ ਸਦਾ
ਧਰਮਾਤਮਾ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚ ਸਚੇ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਿਰਦੇ ਦੇ
ਆਦਮੀ ਵਧੋਗੇ ਹੋਵਨਗੇ ਤਦ ਪਰਮੇਸਰ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਜਾਚਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਸਤਾ ਪਰਗਟ ਕਰ
ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

—੦—

ਪੰਜਵਾਂ ਭਾਗ !

—੦—

ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕਰਤਵ

❖❖❖ ਸਾਡੇ ਸੇਬਤ ਕਰਤਵ ਅਥਵਾ ਸੇਬਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ
❖❖❖ ਹੋਨੇ ਜਿਸਤਰਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਨੇ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
❖❖❖ ਅਜੇ ਹੁਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕਰਤਵ ਹਨ ਜੋ
❖❖❖ ਸਿਸ਼ੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਠੀਕ ਕਰ
ਗਏ ਹਨ । ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੋ ਸ਼ਹਿਰ
ਦਾਰ ਯਾ ਬਾਪ ਪਿਛੋਂ ਬਣਦੇ ਹੋ । ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ

(੧੦੨)

ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ
ਲੈਂਦੇ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਅੰਸ਼ਦੀ ਏਕੰਤਤਾਈ
ਵਿਚ ਜੋ ਈਸ਼ਰੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਫਲ ਹੈ, ਅਰ ਕੌਮ ਦੀ
ਉਸ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਜੋ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਏਕੰਤਤਾਈ ਨੂੰ
ਕੌਮ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਲਿਆਏਗੀ ਭਰੋਸਾ ਰਖਦੇ ਹੋ ਪਰ
ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਸਾਖੀ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਕੋਈ
ਆਦਮੀ ਦੁਖ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਯਾ ਬੁਠਾ ਅਰ ਅਨਜਾਇ
ਦੇ ਦਵਾਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਬੇਇਚਤੀ
ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਬਲ ਵਾਲੇ ਹੋਕੇ ਉਸ
ਬਿਪਤਵਾਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਅਤੇ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮਹਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਭੁਲਿਆਂ
ਹੋਇਆਂ ਅਰ ਦੁਖੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿਚ ਲੜਨ
ਦੇ ਲਈ ਤੁਸਾਡੀ ਤਲਬੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅਪਣੇ
ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਰ ਉਸ
ਪੰਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਜੋ ਭਵਿੱਖਜਤ ਸਮੇਂ ਦਾ ਰਖਤਕ
ਅਰ ਬਰਕਤ ਦੇਣੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਅਕੱਲੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਉੱਨਤੀ
ਸਿਖਿਆ ਅਰ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਤੁਸੀਂ
ਵੇਲੇ ਕੁਵੇਲੇ ਅਪਣੇ ਮਨਤੱਵਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਪ੍ਰੰਤੂ ਬੇਅਰਬ ਯਾ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਛੇ
ਜਹੇ ਵੇਲੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਨਜ ਦੇਸ਼ੀ ਭਰਾ ਤੇ ਕੋਈ ਕੌਮ
ਦਾਨ ਦਾ ਕਰੋ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਸਕਦੇ, ਪਰ ਆਉਨ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸੰਕੇਤ

(੧੦੩)

ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ
ਸੰਕੋਤ ਇਤਫਾਕਹੀ ਹੈ ਅਰਥਿਕ ਸਾਂਝੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਪਤੀ
ਦੇ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਰਾਤੀ ਭਾਵ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਅਰ
ਇਹ ਗਲ ਸਾਰੇ ਦਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਨੀਂ ਕੁ ਹੀ ਸੋਧਣ ਅਰ
ਚਿਤਮ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਉਹ ਉਸਾਰੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ
ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ ਉਸਰੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਗਰੀਬੀ ਖੁਗੀ ਤੇ
ਉਚਤਾਈ ਰਖੇਗੀ ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਇਕੱਲਾ
ਹੀ ਕੇਵਲ ਇਟਾਂ ਚੁਨਾ ਅਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾ-
ਇਤਾ ਮਾਂਗਵੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਸਾਰੇ ਗਾ।

ਪੰਤੂ ਤੁਸਾਡਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਿਲ ਜੁਲਕੇ ਕੁਝ
ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਜੀਭਾ, ਤੁਹਾਡੀ
ਚਹੁ ਰੀਤ, ਤੁਸਾਡੀ ਵਰਤਨ ਅਰ ਤੁਸਾਡੀਆਂ ਯੋਗਤਾ
ਈਆਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਅਰ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ।
ਇਕੱਤ ਪੁਰਸ਼ ਕਿਸੇ ਗਿਨਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਅਰ ਸਿੱਖਣੀ ਜਨ
ਹਦ ਤੋਂ ਅਧਿਕ ਵਧੀਕ ਹੈਨ। ਬਿਟਨੀ ਦਾ ਮਲਾਹ ਜਦੋਂ
ਆਪਨੀ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ
ਈਸਰ ਤੋਂ ਇਹ ਵਰ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। **ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ!**
ਮੇਰੀ ਬੇੜੀ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟੀ ਅਰ ਤੇਰਾ
ਸਮੁੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਅਰ ਇਹ
ਬਿਨਤ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ
ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇਹੇ

(੧੦੪)

ਵਸੀਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਰ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਤੌਰ ਤੇ ਵਧਾ ਸਕੋ ।

ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੁਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸਤਰਾਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੋਸ ਵਾਸੀ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਿਸਤਰਾਂ ਇਕ ਬੁਧਿਮਾਨ ਚਿਵਰ ਸੀਅਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਇਕ ਯੋਗਤਾਈਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਇਕ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਉਸਤਰਾਂ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਸਿੱਧਟੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਰ ਵੰਡ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਇਸਤਰਾਂ ਤੇ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਬੀਜ ਉਤਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਈ ਇਕ ਖਰਾਬ ਰਾਜ ਧਾਨੀਆਂ ਨੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭੀ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਜਿਥੇ ਤਾਕਤ ਯੁਰਪ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਵਡੇ ਵਡੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੁਲਾਂ ਉੱਚੇ ੨ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਸੇਧ ਅਰ ਦੂਜੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਭੂਗੋਲ ਸੰਬੰਧਿਕਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਨੀਆਂ ਜਿਤਾਂ ਤੋਂ ਅਪਨੇ ਲੋਭ ਨਾਲ ਅਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਵਾਜਬੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਭੀ ਈਰਖਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਭੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਅਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਇੰਗਲਸਤਾਨ ਅਰ ਫ੍ਰਾਂਸ ਨੂੰ ਅੱਡ ਛੱਡ ਦੇਵੀਏ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਦੋਸ ਭੀ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਵਰਤਮਾਨ ਹਵਾ ਉਸ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲਨਗੀਆਂ ॥

(੧੦੫)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪਣੇ ਕੁਟੰਬ
ਯਾ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਨਿਆ ਅਰ ਨਾ
ਜਾਣਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਤੀਦਾ ਆਪਣਾਂਗਜਾਨ ਇਸੇਦਾਨਾਉਂ
ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਈਸ਼ਰੀ ਮੰਤਵ ਜਰੂਰ ਪੂਰਿਆਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ
ਆਪ ਵੰਡੀਆਂ ਖਰਾਬ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ
ਰਖੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਉਂ ਕੁਦਰਤੀ ਵੰਡਾਂ ਅਰ
ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਨਿਜਈਆਂ ਸੁਭਾਵਕ ਇਛਾਂ ਕਾਇਮ ਹੋਣ-
ਗੀਆਂ ਯੂਰਪ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਬਣਾਇਆ
ਜਾਵੇਗਾ, ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸ ਪੰਥਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਸ਼
ਹੋਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡਰਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਕਾਇਮ ਹੋਣਗੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਦ ਨਿਰਭਯ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਤੋਂ ਨਿਯਤ
ਹੋਵੇਗੀ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਸਾਂ ਵਿਚ ਆਪੋ ਵਿਚ ਅਨੁ-
ਸਾਰੀ ਅਰ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰ ਸਿਸ਼ਟੀ
ਜਨਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕੰਮ ਅਥਵਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਲਿ-
ਆਈ ਅਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ੨
ਮਲੂਮ ਕਰਕੇ ਉਸਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਸਥਾਨੀ
ਅਰ ਆਮ ਯੋਗਤਾਈਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ ਹੋਵੇਗਾ,
ਤਾਂ ਅਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰ ਉਨਤੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ
ਰਹੇਗਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ
ਨੂੰ ਲਖਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਰ ਪੰਮ ਦਾ
ਭਰੋਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਕ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਨਗੇ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਛਾਂ ਇਕ ਹੋਨਗੀਆਂ ਅਰ ਇਕ ਹੀ
ਇਤਹਾਸਿਕ ਕਥਨ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਤਾ ਮਿਲੇਗੀ।

(੧੦੬)

ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਆਸ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ
ਵਿਰਕਤ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰੇਰਸ਼ਕ ਜਤਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰਬ
ਸੰਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾਓ ! ਅਪਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੋ !
ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਸਾਡਾ ਘਰ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਅਸੀਂ ਨੂੰ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਕਟੌਤ ਹੈ
ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਉਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਿਆਰ
ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰੇਮ
ਹੈ ਅਰ ਜਿਸਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅਸੀਂ ਛੇਤੀ
ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਅਰ ਕਾਰਨ ਇਕ ਭੇਦਕ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ
ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਰ ਉਸਦੇ ਤਤ ਸੁਭਾਵ
ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਨ ਸਿਥਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਕ ਖਾਸ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੁਲਜਤਾ ਹੋਈ
ਹੈ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਸਾਡਾ ਭਾਲੀ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ
ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਉਤਪਤੀਆਂ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲਾਭ
ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਦੇ
ਹਥਿਆਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਿਚ
ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਸਭ ਇਕਤੁਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਰ
ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿ ਈਸ਼ਵਰਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼
ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਈਏ ਅਰ ਆਪ ਆਪਨੇ ਬਲ ਨੂੰ ਘਟਾ-
ਈਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਖਾਸ ਅਪਨੇ ਦੇਸ਼
ਦੇ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਉਹ ਮਿਹਨਤ

(੧੦੭)

ਸਿਸਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ ਉਸ ਛੰਡੀ ਦੀ ਦੇਕ ਹੈ ਜੋ ਅਸਾਂ ਸਭ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਿਸਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਿੰਤੂ ਅਪਣੇ ਦੇਸ ਦੇ ਲਈ ਭੀ ਅਪਣਾ ਸਰੀਰ ਫਿਰਲਾਭ ਕਰ ਲੈਣੇ ਦੀ ਜੋਖੋਂ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੇ ਇਸਦੇ ਕਿ ਲੋਕ ਉਨਾਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਕਰ ਸਕਣ ਜਿਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿਸਟੀ ਜਨ ਮਿਲੇ ਜੁਲੇ ਹਨ, ਇਹ ਗਲ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਕੋਈ ਕੌਮੀ ਸਰੀਰ ਰਖਦੇ ਹੋਨ, ਸਚਾ ਮਿਲਾਪ ਕੇਵਲ ਬਰਬਰ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਇਕਤੁਤ ਸਰੀਰ ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਦੇਸ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ॥

ਸਿਸਟੀ ਜਨ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੈਨ ਜੋ ਬੇਮਲੂਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਨ ਦੇ ਲਈ ਬਲਵਾਨ ਅਰ ਚਤੁਰ ਸ਼ਤਰੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਗਵਾਨੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਕੌਮਾਂ ਉਸ ਸੈਨਾ ਦੀਆਂ ਰਜਮਟਾਂ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਥਾਂ ਅਰ ਇਕ ਖਾਸ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਣੇ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਰ ਸਾਂਝੀ ਜਿੱਤ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਬ ਭਿੰਨ ੨ ਕਾਰਰਵਾਈਆਂ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਨ। ਲੜਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਖਲਲਵਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਰ ਜੋ ਥੰਡਾ ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡੋ ਚਾਹੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਧਰੇ ਹੀ ਹੋਵੋ।

(੧੦੮)

ਦੇਵਨੇਤ ਸਮਝ ਨਾਲ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਵਿਚ ਭੀ ਤੁਸੀ ਉਤਪਤ ਹੋਏ ਹੋਵੋ, ਤੁਸੀ ਸਦਾ ਲੋਕ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਕੌਮ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹੋ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ਲੜੋ ਕਿ ਜੋ ਲਹੂ ਡੋਲੇ ਉਹ ਨਾ ਖਾਲੀ ਤੁਸਾਡੀ ਸਗੋਂ ਤੁਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ। 'ਮੈਂ' ਸ਼ਬਦ ਕਹਿਨਾ ਛੱਡ ਦਿਓ ਅਰ ਉਸਦੀ ਥਾਂ 'ਅਸੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰੋ, ਤੁਸੀਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਜਾਏ, ਉਹ ਅਪਣੇ ਤਾਈਂ ਅਪਣੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਜਾਮਨ ਯਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਰ ਉਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰਕਰੇ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਕਰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਣਾਵੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਨ ਲੱਗਨ। ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਜੋ ਸੇਵਾ ਸਿੱਖਣੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤੁਸਾਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੁਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਉਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਦਾ ਵਜੂਦ ਉਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੁਰਿਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਹੋ ਜਾਨੀਆਂ ਚਾਹੀਏ। ਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਰ ਆਪੋ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਰ ਜੋ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਮੋਹਨਤ ਕਰਨਾ ਅਪਨਾ ਫ਼ਰਜ਼ (ਕਰਤਵ) ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀ ਅਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ

ਅਪਨਾ ਬਨਾਓ ਅਰ ਇਸੇ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਖੋ। ਦੇਸ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕਤ੍ਰਤਾ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਇਕ ਐਸੀ ਸੀਏਸ਼ਨ ਅਥਵਾ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਜਾਤੀਆਂ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਸਮਾਨ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਭੀ ਕੋਈ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਕ-ਲਾਪੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਯਾ ਬੇਕਾਰ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਰ ਕਬੂਲਦੇ ਹਨ ਅਰ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੌਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਜੱਥਾ ਯਾ ਗੁਪਤ ਗੋਲਾ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਪਕ ਸਮਜਾਂ ਨੇ ਇਕੱਤ੍ਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਯਾ ਫੇਰ ਉਹੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਭਿੰਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਉਂ ਨਾਲ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਖਦੇ ਹੋ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਨਯ ਸਮਾਨਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਨਾਲ ਪਰ ਲੜੀਬੰਦ ਤੌਰ ਤੇ (ਜਦੋਂ ਜਿਹਦੇ) ਜਤਨ ਉਚਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕਢ ਦਿਓ ਜਿਥੇ ਕਿ ਤੁਸਾਡਾ ਵਜੂਦ ਬਨਿਆ ਹੈ।

ਕੇਵਲ ਇਕਹੀ ਠੀਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਭਲਿਆਈ ਨੂੰ

(੧੧੦)

ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰੇ। ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ
ਈਸ਼ਵਰ ਦਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ
ਮੰਨਦੇ ਅਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰਦੇ
ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੀ ਬੁਧ ਅਰ ਅਪਨੀ ਯੋਗਤਾਈ ਨੂੰ
ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਿਆਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਸਦੇ ਬਿਨਾਂ
ਹੋਰ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਵਸ ਦੇ ਕਰਨ ਯਾ ਮਾਲਕੀ
ਯਾ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਸਭ ਦੇ ਸਮਾਨ
ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਤੋਂ ਅਧੀਨਤਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਇਕਤਰਾਂ ਦਾ ਹਨੇਰ ਅਰ ਅਧਿਕ ਅਨਿਆਈਂ
ਹੈ ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਕਰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ
ਕਰੋ ਅਰ ਇਸਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ।

ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨਾ ਮੰਦਰ ਸਮਝੋ ਜਿਸਦੀ
ਚੋਟੀ ਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਅਰ ਨੀਂਹ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜੋ
ਸਭ ਆਪੋ ਵਿਚ ਬਰੱਬਰ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਦੇਸ਼ ਅਰ ਆਪ
ਅਪਨੇ ਆਪਨੂੰ ਬੇਇੱਬਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ
ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੰਤਵਜ ਯਾ ਸਿਖਯਕ ਨਿਯਮ ਨਾ ਮੰਨੋ। ਸਾਰੇ
ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਡੇ
ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ੨ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਕੇ ਤੁਸੀਂ
ਜੀਵਨ ਦਾ ਦਸਤੂਰਲ ਅਮਲ ਬਨਾਉਣ। ਇਸ ਲਈ
ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਇਕੱਤ ਕਰਨੇ
ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗਿਨੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ
ਨਿਯਮਨੂੰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜੱਬੇ ਯਾ ਮਤਨੇ

(੧੧੧)

ਬਨਾਯਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਉਸੇ ਮਤ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਅਤੇ ਇਛਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਯਾਂ ਚੌਥੇ ਭਾਗ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹਨ ॥

ਨਿਯਮ ਅਜਿਹੇ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਆਮ ਦੀਆਂ ਇਛਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਅਰ ਆਮ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ ਉਹ ਕੌਮ ਦੇ ਢਿਲ ਦੀ ਇਕ ਫੜਕ ਹੋਨ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਕੌਮ ਬਿਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਵੇ ॥

ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਗਿਨਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮਾਨੋਂ ਇਕ ਜਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਨੀ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਜਥਿਆਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ॥

ਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਧਰਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਦੇਸ਼ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਉਤਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮੇਲ ਜੋਲ ਦਾ ਪਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਭਾਰੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰਕੇ ਇਕ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ॥

ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਤੁਸਾਡੇ ਭਗਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਭੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਤੁਸੀਂ

(੧੧੨)

ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਭੀ ਅਵਿਦਯਾ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਿਖਿਆ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪੁਰਸ਼ ਭੀ ਜੋ ਹਰ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਯੋਗ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਰਜਾਵੰਦ ਹੈ ਕੇਵਲ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਨੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਪੰਜੇ ਵਿਚ ਕਾਬੂ ਹੈ ਤਦੋਂ ਤੀਕਰ ਕਦਾਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਤੁਸਾਡਾ ਭੀ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਉਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਅਥਵਾ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਕਿ ਸਭਦਾ ਅਰ ਸਭਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ॥

ਵਿਦਿਆ ਮੋਹਨਤ ਅਰ ਰਾਇ ਦੇਨੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਕੌਮ ਦੇ ਵਡੇ ਥੰਮ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਪਨੀ ਮੋਹਨਤ ਅਰ ਜਤਨਾਂ ਨਾਲ ਪਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਾਰ ਨਾ ਲਵੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਏ ॥

ਦੂਜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨਾਲ ਕਦੀ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਈਸ਼ਰ ਕਰੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਗ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਈ ਅਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਧ ਕਰੋ ਜੋ ਸਾਰੇ ਨੀਚ ਖਤਰਿਆਂ ਅਰ ਮੁਨਕਰਾਨਾ ਸੰਦੇਹਾਂ ਤੋਂ ਹੋਵੇ, ਕੌਮ ਉਸਦੀ ਨੀਂਹ ਅਰ ਉਸਦੇ ਪੰਥਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਫਲ ਜੋ ਮੌਤਕੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਰ ਚਤੁਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹੋਨ ਉਸਦੇ ਰਖਯਕ ਹੋਣ। ਉਸਦਾ ਫਲ ਸਭ ਦੀਆਂ ਇਕਤੁਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਰ ਉਸਦਾ ਮੰਤਵ ਉਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ

(੧੧੩)

ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਪਰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਰ ਜਦੋਂ
ਤੀਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਿਖੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜਾਨ ਦੇਨੇ ਤੇ
ਤਿਆਰ ਹੋਵੋਗੇ ਤਦੋਂ ਤੀਕਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ ਦੇ ਜੀਵਨ
ਨੂੰ ਨਾਸਤਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਛੇਵਾਂ ਭਾਗ !

ਸਾਡੇ ਕਰਤੋਂਵ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬਦੀ ਬਾਬਤ !

ਕੁਟੰਬ ਇਲਾ ਦੀ ਜਨਮਭੂਮੀ ਯਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਕੁਟੰਬ
ਕੁਟੰਬ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਪਾ ਰਸੀਲੀ ਅਤੇ
ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਇਕ ਅਦਭੁਤ ਗੁਪਤ ਅਸਰ
ਰਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਨੇ ਕਰਤੋਂਵ
ਬਹੁਤ ਯਾਂ ਬਸ ਅਰ ਆਪਨੇ ਖੋਦ ਬਹੁਤ ਕੌੜੇ ਮਲੂਮ
ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜੋ ਖਾਲਸ ਅਰ
ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਅਰ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਖੋਦ ਦੇ
ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕੁਟੰਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਰ
ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ
ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਜਿਸ ਪਰਸ ਨੂੰ ਆਪਨੀ ਅਭਾਗਤਾ
ਨਾਲ ਇਸ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਭੋਲਿਆਂ ਦੇ ਹੇਠ ਸੁਖਵਾਸ ਹੋਕੇ
ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਸੁਖ ਹਿਤ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ
ਹੋਇਆ ਉਸਦੇ ਆਤਮਾਂ ਉਪਰ ਸ਼ੋਕ ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਇਕ

ਅਜੇਹਾ ਹਨੇਰ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜੇਹੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਉਤਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਰਸ਼ ਹਟਾ ਯਾ ਭਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਤਿ ਆਂ ਦਾ ਲਿਖਨ ਵਾਲਾ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਟੰਬ ਦੇ ਸੁਖ ਅਰ ਖਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰੋ, ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਦੇਵਤਾ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਉਂ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਕੁਟੰਬ ਵਿਚ ਅਜੇਹਾ ਅਸਥੁਲ ਹਿਸਾ ਹੈ ਜੋ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਉਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਹ ਅਸਥੁਲ ਹਿਸਾ ਚਰਾਤਕ ਹੋਨ ਦੀ ਉਪਮਾ ਹੈ। ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਤੁਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਹੋਲੀ ੨ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਮਲੂਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰੰਤੂ ਵਿਸ਼ਤਾ ਅਰ ਸਿਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸਤਰਾਂ ਲਿਪਟਿਆ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਤਰਾਂ ਇਸ਼ਕ ਪੋਚਾ ਬਿਛ ਦੇ ਉਦਾਲੇ ਪੋਚ ਪਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਉਹ ਦੇਵਤਾ ਤੁਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਚੰਬੜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸਾਡਾ ਹੀ ਇਕ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਸਦੀ ਖਵਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰੰਤੂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਓ ਤੁਸੀਂ ਇਹੋ ਜਾਨੋਗੇ। ਮਾਨੋ ਇਕ ਗੁਪਤ ਅਰ ਜਰੂਰੀ ਭਾਗ ਤੁਸਾਡੀ ਜੀਂਦਗੀ ਦਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵਿਆਕੁਲ ਅਰ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਫਿਰਦੇ ਹੋ। ਜੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ

(੧੧੫)

ਤੁਸਾਨੂੰ ਵੇਰ ਕੁਝ ਪਸੰਨਤਾਈ ਯਾ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏ, ਪਰ ਉਹ ਸੋਝਣ ਪਦਵੀ ਦੀ ਧੀਰਜ ਹੁਣ ਕਿਥੇ ? ਜੋ ਮਨ ਦੀ ਇਕਤਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇ ਪਾਨੀ ਦੀ ਮੋਨਤਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਤਥਾਰ ਭਰੀ ਨੀਂਦਰ ਦੇ ਸੁਖ ਨਾਲ ਯਾ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸੁਖ ਨਾਲ ਇਸ਼ਟੀਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਚੀ ਵਿਚ ਸੌਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਇਹ ਦਵਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਾਹੇ ਮਾਂ ਹੋਵੇ ਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਾਹੇ ਭੈਣ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਲਾਭ ਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਉਹ ਕੋਮਲ ਮਧੁਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਕੇ ਵਿਆਂ ਤੇ ਖਿਲੋਰੀ ਗਈ ਹੈ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਯਾ ਉਸਨੂੰ ਪੈਰਸ਼ਕ ਏਕਤਾ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਰਖਜਕ ਦਾ ਇਕ ਅਕਸ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਸਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਰਖਜਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜੇਹੇ ਧੀਰਜਦਾਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਚਾਭੰਡਾਰਮਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਇਕ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਭੋਕ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਿਨਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਭਵਿਖਤ ਸਮਝ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਬੱਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੰਥਾ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਮਲਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਖਦਾ ਹੈ।

ਅਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਵਿਤ੍ਰਦਿਲਾਸੇਨਾਲ ਪੁਰਸ਼ ਜੀਵਨਵਿਚ ਆਸ਼ਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸੰਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

(੧੧੬)

ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਰ ਆਸ਼ਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਉੱਨਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਰ ਪਦਵੀ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬਲਏਹ ਤਫ਼ ੨ ਬਚਨ ਉਸ ਸਾਰੀ ਭਵਿੱਖਤ ਨੂੰ ਉਤਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਜੀਵਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਬੱਚਾ ਹੈ ਜੋ ਆਉਂਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਸਤੀ ਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੁਟੰਬ ਆਪਣੇ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਭੇਦ ਜਨਨ ਜਨਾਉਂਨ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਸਦਾ ਦਾ ਪਰਚਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਮੇਰੇ ਭਰਾਓ ! ਕੁਟੰਬ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਸਮਝੋ ਉਸਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਰੂਹੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਜਾਨੋ, ਅਰ ਕਿਸੇ ਜਤਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਾ ਕਰੋ ਜੋ ਉਸਦੇ ਜੜ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਜਤਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇਕ ਖੂਨੇ ਅਤੇ ਅਵਿਦਯਕ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਸਰਵਾਲੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੁਛ ਵਿਚਾਰ ਬੁਧਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵਲੋਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਦੇਖਣ ਭਾਲਨ ਤੋਂ ਕਿ ਕੁਟੰਬ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦਗਰਬੀ ਅਰ ਪੈਰਸ਼ਕ ਪਛਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪਾਲਨਸਥਾਨ ਬਣਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰੋਧਿਤ ਹੋ ਕੇ ਪਾਗਲਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਉਸ ਬਚਿਆਈ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੋਵਲ ਏਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪ ਬ੍ਰਿਹ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪੁੱਟ ਦਿਓ।

ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੈਰਸ਼ਕ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਧਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੈਰਸ਼ਕ ਬਲ ਉਸਨੂੰ ਮੇਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਨਮਭੂਮ ਦੀ ਤਰਾਂ। ਕਿੰਤੂ

(੧੧੭)

ਜਨਮ ਭੂਮ ਤੋਂ ਭੀ ਵਧਕੇ ਕੁਟੰਬ ਸਾਭੇ ਸ਼ਰੀਰਦਾ ਇਕ ਅਸਥੂਲ ਹਿਸਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਕੁਟੰਬ ਨੂੰ ਜਨਮ ਭੂਮ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਗਿਆਨ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੋਝਟ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਮਿਟ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਿਖੀਜਨਾਂ ਦਾ ਸਿਖਤਕ ਨਿਯਮ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਤੇ ਚਿਤ੍ਰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਗਿਆਨਾਂ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਸਿਥਿਤ ਹੋਨਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੀਕਰ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੀਕਰ ਸੰਸਾਰ ਧਰਾ-ਤਲ ਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸਿਖਟੀ ਜਨਾਂ ਦਾ ਸਹਿਨਾਂ ਸਮਝੋ, ਜਿਸ ਮੰਦੇਹ ਪੌਰਸ਼ਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰਇਕ ਦੂਜੇ ਅਸਥੂਲਹਿਸੇਈ ਤਰਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਭੀ ਉੱਨਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾਈ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਰ ਹਰਇਕ ਦੋਰ ਵਿਚ ਉਸਦੇਵਿਚਾਰਾਂ ਅਰਇਫ਼ਜਾ ਵਿਚਫੇਰਬਦਲ ਹੁੰਦਾਰਿਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਕਦੀ ਮਿਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ॥ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤੁਸਾਂਭਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੁਟੰਬ ਨੂੰ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਅਧਿਕ ਸੋਝ ਬਨਾਓ ਅਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਅਧਿਕ ਨਜੀਕੀ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੋ ਸੰਬੰਧ ਸਿਖਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਉਹੀ ਕੁਟੰਬ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸਤਰਾਂ ਸਾਡੀ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮਤਾ ਦਾ ਮੰਤਵ ਅਰ ਸਿਥਿਰਤਾ ਜਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਸਾਂਭੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਂਭੀ ਅਜਿਹੀ ਸਿਖਤਾ ਦੇਵੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੌਰਸ਼ਕ ਕਹਾ ਸਕੋ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਭਾਵ

(੧੧੮)

ਅਤੇ ਮੰਤਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਦਾਰ ਬਨਣ ਦੀ ਸਿਖਤ ਦੇਵੇ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਹੀ ਲਕੀਰ ਦੇ ਦੋ ਅੰਤਮ ਸਿਰੇ ਹਨ । ਜਿਥੇ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੁਟੰਬ ਕੁਟੰਬ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਉਹ ਵਿਗੜ ਕੇ ਖੁਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਅਤਿ ਹੀ ਭਯਾਨਕ ਅਤੇ ਪਾਗਲ ਪਨੇ ਦੀ ਖੁਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਪਵਿਤ੍ਰ ਥੀਜਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਿਹਨਤਾਂ, ਹਨ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਮੰਤਵਾਂ ਨਾਲ ਫਿਰਾ ਕੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ॥

ਇਸਲਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮਕਰੋਮ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਦਿਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਰਖੋ ਕਿੰਤੂ ਉਹ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਇਕ ਇਲਹਾਮ ਅਰ ਤੁਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗੀ ਅਰ ਸਿਖਤਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਗੁਣੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ।

ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਧਾ ਰਖਨੇ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿਓ, ਉਹ ਤੁਸਾਡੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਗਟ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਦਿਮਾਗੀ ਅਯੋਗਤਾਈਆਂ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੋਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲੜੀਬੰਦ ਅਨਿਆਈ ਅਰ ਜ਼ੋਰਜ਼ੁਲਮ ਜਾਰੀ ਰਖਨ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਦਲੀਲ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕੇਵਲ ਚਿਰਾਕੀਆਂ ਵਰੁਧਤਾਈਆਂ ਇਕ ਤੁਛ ਪਦਵੀ

(੧੧੯)

ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਅਰ ਇਕ ਸਦੀਵੀ ਨਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਨਿਆਂ
ਅਰ ਬੇਨਿਆਈ ਨੇ ਉਤਪਤ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀ ਹਰ ਇਕ ਅਨਿਆਈ ਅਤੇ ਬੁਲਮ ਦੀ
ਤਵਾਰੀਖ ਅਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਦੀ ਕਿ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ
ਅਨਿਆਈ ਪੁਰਸ਼ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਅਮਰ ਵਾਕਿਆ ਨੂੰ
ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।
ਅਪਨੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਠੀਕ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ?
ਅਰ ਉਸਦੀ ਤਾਈਦ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਂਦਾ ?
ਅਮੀਰਾਂ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕੌਮ ਦੀ
ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਵਿਵਿਧ ਤੋਂ ਹੀਨ ਰਖਿਆ, ਅਰ ਆਪ ਹੀ
ਉਸ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਨਿਯਮ ਬਠਦੇ ਹਨ ਅਰ ਸੰਮਤੀ ਦੇਨ ਦੇ ਅਧਿ-
ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਨਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਮੰਤਵ ਦਾ
ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿਤਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ
ਬਰਦਾ ਫ਼ਰੋਸ਼ ਕਬਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਬਸ਼ੀ ਆਦਿਕ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੀਚ ਅਰ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਯੋਗ
ਹੈਨ। ਪਰੰ- ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਨਾਂਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦੇਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਹ ਵਰਿਹਾ ਤੋਂ
ਇਟਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ
ਇਹੋ ਕਬਨ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਇਟਲੀ ਦੇ
ਨਿਵਾਸੀਕਦਾਰਿਤ ਆਬਾਦੀਵੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਰ ਇਸੇ
ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਨੇ ਨਿਆਂ ਅਰ ਰੋਸ਼ੀਨਾਦਾਰ ਸੈਨਾਂ ਦੀ

(੧੨੦)

ਪਾਗਲਪੁਨੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਹਰਇਕ ਅਜੇਹੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ
ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਕਿਧਰੇ
ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਦੂਰ
ਕਰ ਸਕਦੇ ਜੋ ਸਾਡੀ ਉੱਨਤੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ ਮਾਨੋ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ਾਵੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੇ ਦਾ ਅਨਿਆਇ
ਹੀ ਇਕ ਵਸੀਲਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪੁਰਖ ਭੀ ਇਸਤੀਆਂ
ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਨਿਆਈ ਵਰਤਾਉ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ
ਅਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ
ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਭੀ ਡਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂ ਜੋ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ
ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਇਸਤੀ ਅਧਿਕ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ
ਹਨ। ਇਹ ਪੌਰਖਕ ਕੁਟੰਬ ਨੂੰ ਦੋ ਜਥਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਕੇ
ਇਕ ਜੱਥੇ ਤੇ ਦੂਜੀ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾਈ ਠੀਕ ਠਹਿਰਾ-
ਉਂਦਾ ਹੈ।

ਈਸ਼ਵਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਪੁਰਖ ਇਸਤੀ
ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਪੌਰਖਕ ਸਰੀਰ ਤੋਂ
ਇਹ ਭਾਵ ਹੈ ਅਥਵਾ ਉਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ (ਚਾਹੇ ਉਸਦੀ
ਸੂਰਤ ਪੁਰਖ ਹੋਵੇ ਯਾ ਇਸਤੀ) ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ
ਖਾਸ ਕਰ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ
ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ
ਮਿਲਕੇ ਰਹਿਣੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਰ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ
ਦੀ ਯੋਗਤਾ। ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਇਹ ਗੁਣ ਪਾਏ ਜਾਨ ਪੌਰ-
ਖਕ ਚਤੁਰਤਾ ਸਿੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਅਰ ਕਰਤਵ ਦੋਵੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਇਕ ਤਨੇ ਤੋਂ ਦੋ ਅੱਛ ੨ ਟਾਹਣੀਆਂ ਫਟਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਇਕ ਜੜ੍ਹ ਅਥਵਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਜੋਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਭਿੰਨ ੨ ਸ਼ਕਲਾਂ ਉਤਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਬੇ ਬਰਾਬਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਇਛਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਭਿੰਨ ੨ ਹਨ, ਅਰ ਇਹ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਅਧਿਕ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਹੀ ਗਾਇਨਾਤਾਰ ਦੇ ਦੋ ਸਰ ਅਰ ਬੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕਈ ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੇ ਜਾਨਰੇ ? ਪੁਰਸ਼ ਅਰ ਇਸਤਰੀ ਭੀ ਦੋ ਸਰਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੌਰਸ਼ਕ ਰਾਗ* ਪੁਰਾਂ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦਾ।

ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਅਪਨੇ ਬਿਤੰਤਾਂ ਅਰ ਖਾਸ ਇਛਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੇਵਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਸਾਕੇ ਪੌਰਸ਼ਕ ਮੇਲ ਜੋਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਫੈਲਾਏ। ਅਰ ਦੂਜੀ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਅਰ ਨਵੀਨ ਹੁਨਰ ਕਢ ਕਰਕੇ ਉਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ

*ਸਾਡੀ ਵਲ ਦੋ ਪਹੀਏ ਗੱਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਵਡਾ ਅਰ ਇਕਨੂੰ ਛੋਟਾ ਯਾ ਇਕਨੂੰ ਉੱਚ ਅਰ ਇਕਨੂੰ ਨੀਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਜੋ ਪੌਰਸ਼ਕ ਗੱਡੀ ਦੇ ਦੋ ਪਹੀਏ ਹਨ ਕੋਈ ਉਚਤਾ ਇਕਨੂੰ ਦੂਜੇ ਤੇ ਦੇਨੀ ਕਦਾਚਿਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ॥

(੧੨੨)

ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਆਮ
ਅਧਿਕਾਰ ਅਰ ਕਰਤਵ ਭਿੰਨ ਹੋਣਗੇ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਦੋਵੇਂ ਕੌਮਾਂ ਜਾਣੂੰ ਹੋਕੇ ਚਾਹੇ ਅਨਜਾਨੂ ਵੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ
ਇਕ ਹੀ ਈਸ਼ਵਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਫੈਲਾਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ
ਅਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ
ਬਰਾ ਹਨ ।

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਇਹ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਹਨ. ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਪੁਰਸ਼
ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨ ੨ ਮੰਤਵ ਪੂਰੇ
ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਤਵ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹਨ
ਅਰ ਇਕੋ ਤਰਾਂ ਉਸ ਈਸ਼ਵਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ
ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਆਤਮਾ
ਬਨਾਯਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ
ਅਰ ਖੇਦ ਦਾ ਸ਼ਰੀਕ ਅਰ ਸਾਥੀ ਹੀ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰੋ
ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਇਫ਼ਜ਼ਾਂ ਆਪਣੇ
ਪਠਿਤ ਅਰ ਆਪਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਜੋ
ਤੁਸੀਂ ਸਭਾ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਸ
ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਬਣ ਸਮਝੋ ਆਪਣੀ ਘਰੇਲੂ ਅਰ ਪੌਲੀ-
ਟੀਕਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨੋ । ਤੁਸੀਂ
ਦੋਵੇਂ ਪੌਰਸ਼ਕ ਬਾਹਵਾਂ ਬਨ ਜਾਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ

ਆਤਮਾ ਇਸ **ਪੜਾਉ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਜੋ**
ਸਾਡਾ ਤਾਗ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ । ਮੁਸਾ ਦੀ

ਧਰਮਪੁਸਤਕ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਪੁਰਸ਼
ਨੂੰ ਉਤਪਤ ਕੀਤਾ ਅਰ ਪੁਰਸ਼ ਤੋਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਬਨਾਯਾ।
ਪ੍ਰੰਤੂ ਤੁਸਾਡੀ ਬਾਈਬਲ ਅਖਵਾ ਆਉਨ
ਵਾਲੇ ਸਮਝ ਦੀ ਬਾਈਬਲ ਇਹ

ਸਿਖਾਏਗੀ ਕਿ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤ-
ਪਤ ਕੀਤਾ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ
ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ॥

ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਜੋ ਬੱਚੇ ਤੁਸਾਨੂੰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਉਨਾਂ-
ਨਾਲ ਪੇਮ ਕਰੋ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਤੁਸਾਡਾ ਪੇਮ ਸਚਾ ਗੂੜਾ ਅਰ
ਜੋਸ਼ ਭਰਿਆ ਪੇਮ ਹੋਵੇ। ਨਿਰਬਲ ਬੇਸਮਝੀ ਦਾ ਅਤੇ
ਭੈੜਾ ਪੇਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਤੁਸਾਡੀ ਖੁਦਗਰਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ।
ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਨਾਸ਼ਤਾਈ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਵੇਗਾ।
ਮੈਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜੋ ਸਭਤੋਂ ਅਧਿਕ
ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਸੁਗੰਧ ਦੇਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਦੀ ਇਸ
ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁਲੋ ਕਿ ਉਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਵਸੀਲੇ
ਨਾਲ ਆਉਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੁਸਾਡੀ ਸਪੁਰਦ-
ਗੀ ਵਿਚ ਹਨ ਹੋਰ ਕਿ ਉਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨਾਂ
ਦੇ ਆਤਮਾ ਤੁਸਾਡੇ ਸਪੁਰਦ ਵਿਚ ਹਨ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਨਾਂ
ਦੇ ਲਈ ਅਰ ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਸਭਤੋਂ ਭਾਰੀ ਜਿੰਮੇ
ਵਾਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਲੂਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੁਸਾਡੇ ਉਪਰ
ਹੈ। ਤੁਸਾਡਾ ਕਰਤਵਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਬਚਿਆਂ

ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਇਛਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਨਾ। ਇਉਂ ਕਿੰਤੂ ਆਪ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਰਤਵਜ ਅਰ ਉਸਦੇ ਸਿਖਰਕ ਨਿਯਮ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਓ। ਇਸ ਬੇਧਰਮੀ ਦੇ ਸਮਝ ਵਿਚ ਅਜੇ-ਹੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਅਰ ਪਿਤਾ ਮਾਸ ਕਰ ਧਨਵਾਨ ਜੱਥਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਮਿਲਨ ਗੇ, ਜੋ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਸਿਖਰਾ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਹੋ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤੋਲ ਸਕਣ। ਕੁਝ ਮਾਤਾਂ ਕੁਝ ਪਿਤਾ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਝ ਦੀਆਂ ਅਨਗਿਨਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖਿਚਮਖਿਚੀ ਅਰ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀਆਂ ਬਿਪਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਦਰਜੇ ਤੀਕਰ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹਨ, ਜੋ ਤੀਹ ਵਰੇ ਪਹਿਲੇ ਨਿਰਬਲ ਮਾਵਾਂ ਅਰ ਬੇਖਬਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬਠਾ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਥਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਮਰ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋਣ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇਕ ਸੇਵਾ ਅਰ ਇਕ ਕਰਤਵ ਨਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨ, ਕਿੰਤੂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖੋਜਨਾ ਅਰ ਜਾਤੀ ਭਲਿਆਈ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਲਈ ਸਮਝਨ। ਹੇ ਮੇਹਨਤ ਦੇ ਖੰਦਿਓ! ਤੁਸਾਡੀ ਬਾਬਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਤ-ਰਿਆਂ ਦਾ ਭਰ ਬਹੁਤ ਘਟ ਹੈ। ਤੁਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਨਤੀ ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤੀਤ ਕਰਨਾ ਕਿਸਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸੁਧਾਰਵਾਸਤੇ “ਜੀਵਨ ਸੁਧਾਰ” ਮੰਗਵਾ ਪੜ੍ਹੇ।

(੧੨੫)

ਕੈਂਹਦੇਹਨ? ਪ੍ਰਤਿਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੀਚ ਕੰਗਾਲ ਤੇ ਭੈੜੀ ਦੁਖਾ
ਵਿਚ ਹੋ ਅਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਸਦਾ ਮੇਹਨਤ ਕਰਨੇ ਤੇ
ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਅਰ ਅਪਨੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚਾਹੀਏ
ਵਿਦਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਵੇਰਭੀ ਆਪਨੇ ਬਚਨ ਅਰ ਦ੍ਰਿਸ਼-
ਟਾਂਤ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰਾ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨੇ ਇਸ
ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਰਤਵ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ
ਅਪਨੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਤੁਸਾਡੀ ਸੰਤਾਨ ਤੁਸਾਡੇ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ
ਉਨੀ ਖਰਾਬ ਯਾ ਭਲੀ ਨਿਕਲੇਗੀ ਜਿੰਨੇਕੁ ਤੁਸੀਂ
ਆਪ ਖਰਾਬ ਯਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੋ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਕਰ ਧਰਮੀ
ਸ਼੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਅਤੇ ਤਰਸਵਾਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ
ਅਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਭਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ? ਉਹ ਕਿਸ
ਤਰਾਂ ਅਪਨੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਇਛਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਨ ਗੇ ਜਦੋਂ
ਤੁਸਾਨੂੰ ਘਟ ਵੱਧ ਦਾ ਆਦੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ? ਉਹ ਕਿਸ
ਤਰਾਂ ਅਪਨੀ ਅਸਲੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਨਗੇ
ਜਦੋਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਗੀਦੇ ਕੰਮ ਯਾ ਗੀਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ
ਉਨਾਂ ਦੀ ਲੱਜਿਆ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਹਾਜ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਸੱਚੇ ਹੋ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਮਲ ਤਬੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜਾਇ ਗੀ, ਇਸ
ਲਈ ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰੋ ਕਿ ਆਯਾ ਤੁਹਾਡੀ
ਸੰਤਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਵੇ ਯਾ ਪਸ਼ੂ, ਭਲੀ ਹੋਵੇ ਯਾਂ ਬੁਰੀ।

[ਲੇਮਨਬ ਵਰਡਬ ਆਂਫਏ ਬੇਲੀਵਰ]

ਅਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਨੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਅਪਨੇ ਵਚਨਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

ਉਨਾਂ ਨਾਲ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਦਾ ਵਰਨ ਨ ਕਰੋ । ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਕੀਸੀ ? ਹੁਨ ਕੀ ਹੋ ਅਰ ਕੀ ਹੋ ਨਾ ਚਾਹੀਏ ? ਮਸੰਮਬਰੇ ਸੰਧਿਆ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਤੁਸਾਡੀਆਂ ਗੋਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਅਪਨੀ ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਨਾਲ ਆਪਨੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਅਰ ਤੁਸਾਡਾ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਬਕੇਵਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ ਭੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੇਸ਼ਟ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਸੁਨਾਉ ਜੋ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਅਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ ਕਰਦੇ, ਸਨ ਜੋ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਖੇਦ ਕਸ਼ਟ, ਘਾਟੇ, ਜੁਲਮ ਅਰਦਖਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਨ ਕਰਕੇ ਉਨਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਉਨਾਂ ਦੇ ਕੌਮਲ ਚਿੰਤਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਿਆਈ ਅਤੇ ਅਨਿਆਈ ਦੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਤਪਤ ਕਰੋ ਉਹ ਤੁਸਾਡੀ ਜੀਭਾ ਤੋਂ ਸਿਖਨ ਕਿ ਭਲਿਆਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਕਿਹਾ ਪਿਆਰਾ ਹੈ । ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਪੂਜਕ ਬਨਨਾ ਕਿਹਾ ਸੇਸਟਤਾਬੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ । ਅਰ ਆਪਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਨੇ ਤਾਈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਨਾ ਕਿਹੀ ਉਤਮ ਗੱਲ ਹੈ ? ਉਨਾਂ ਦੇ ਕੌਮਲ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਗੱਲ ਨਾ ਪਾਓ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਝੂਠ ਅਰ ਬੇਨਿਆਈ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਕਰਨੇ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਕਰਨ, ਕਿੰਤੂ ਇਹ ਭੀ ਕਿ ਇਕ ਹੀ ਠੀਕ ਅਰ ਸੱਚੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਥਵਾ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਨੂੰ ਲੀਤੋ ਹੋਏ ਨਕੀ ਦ. ਰਾਜ ਦੀ ਠੀਕ ਵਡਿਆਈ

(੧੨੭)

ਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ
ਹੋਕੇ ਅਨਿਆਇ ਅਰ ਭੈਰੋ ਪਈਓ ਦੇ ਸੁਤ
ਅਰ ਉਨਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ਇਕੋ ਇਲਹਾਮੀ
ਪੰਥ ਹੋਵੇ। ਕਬਨੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਕੰਦ
ਅਰ ਕਰਤਬ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ
ਅਰ ਤੁਸਾਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪਨੀ
ਲੜੀ ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪਾਪਤ
ਸਿਖਣਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸੋਚੀ ਕੰਮ
ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸਾਨੂੰ
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੋ ਅਰ
ਵਡਿਆਈ ਕਰੋ, ਅਸੇਹਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵੇ
ਅਪਣੀ ਕਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ
ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਹੀ ਦਿਓ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ
ਉਤਪਤ ਹੋਏ ਹੋ: ਕਈ ਵਾਰੀ ਨਵੇਂ ਸੰਬੰਧ ਪੁਰਾਨੇ
ਨਿਕਲ ਕਥ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਉਨਾਂ
ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੇਮ ਲੜੀ ਦੀ ਇਕ ਕੜੀ ਸਮਝਨਾ
ਨਹੀਂ। ਉਹ ਵੀ ਤਿਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ
ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਅਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਚਿੰਦੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਵਡਿਆਈ
ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਆਉ। ਉਨਾਂ
ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਦੁਲ ਖਿਲੋਰ ਦਿਓ। ਤੁਸਾਡੇ
ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੜੀ ਹੋਈ ਆਤਮਾ ਨੂੰ

5801

(੧੨੯)

ਧਰਮ ਅਰ ਸਭਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ਰੀਰਤਾ ਅਤੇ ਅਰ
ਜ਼ੀਨਾਂ ਪਰੋਮ ਤੁਸੀ ਆਪਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਦੇ
ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਾਮਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸਾਡੀ ਜਾਨ
ਤੁਸਾਨੂੰ ਉੱਨਾਂ ਪਰੋਮ ਕਰੇ।

ਮਾਪੇ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਰ ਭੀ ਇਹ
ਸਭਤੁਸਾਭੇ ਨੇਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਾਹਨੀਆਂਦੀ ਨਿਆਈ ਹੋਨ ਜੋ
ਇਕ ਹੀ ਰਨੇ ਤੋਂ ਉਤਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਨੂੰ
ਪਰੋਮ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਅਰ ਉਸਨੂੰ
ਅਜੇਹਾ ਮੰਦਰ ਬਨਾਓ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀ ਆਪਨੇ ਦੇਸ
ਦੇ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਨ ਨੂੰ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਏ ਹੋ।

ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨਦਾ ਕਿ ਅਜੇਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ
ਤੁਸੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੋਗੇ ਪਰੰਤੂ ਇੰਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਨਦਾ ਹਾਂ
ਕਿ ਸਖਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤੁਸਾਭੇ ਮਨ ਦੀ ਉਹ ਇਕ-
ਤ੍ਰਤਾ ਅਰ ਆਤਮਾਂ ਦੀ ਉਹ ਸਖਵਾਈ ਦਸ ਪਾਪਤ
ਰਹੋਗੀਜੇ ਹਰ ਇਕ ਪੀਖਯੋਂ ਵਿਚ ਤੁਸਾਨੂੰ ਸ਼ਕੀਦੇਵੋਗੀ
ਅਰ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਹਨੇਰੇ ਤੁਫਾਨ ਵਿਚ ਭੀ ਅਸਮਾਨੀ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਬਲਕ ਇਖਾਕ ਤੁਸਾਡੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੇਗੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗ ਸਮਾਪਤ।

ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਤਨਾਵਲੀ ਅਤੇ ਸੁਦੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ
ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵ
ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਉਦਮ ਕਰੋ।